JOURNALISTI

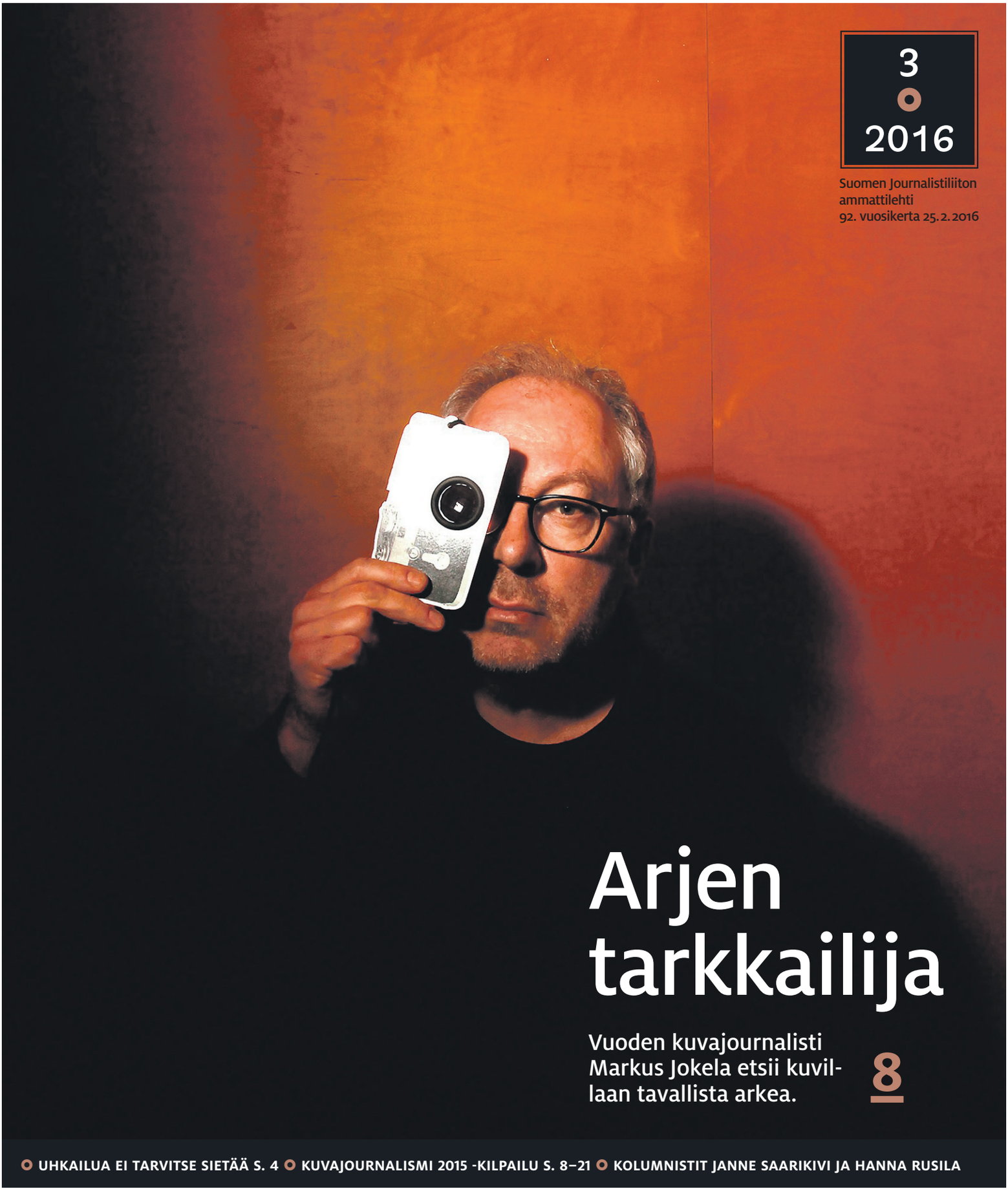

3
2016

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 25.2.2016

Arjen tarkkailija

Vuoden kuvajournalisti Markus Jokela etsii kuvillaan tavallista arkea. 8

UHKAILUA EI TARVITSE SIETÄÄ S. 4 · KUVAJOURNALISMI 2015 -KILPAILU S. 8–21 · KOLUMNISTIT JANNE SAARIKIVI JA HANNA RUSILA

tässä lehdessä

Tärkeä aihe on se, joka kiinnostaa yleisöä, sanoo tiedetoimittaja Vesa Vanhalakka. 27

KONSTA LEPPÄNEN

ESSEE: Televisiosta katosivat lyhyessä ajassa lähes kaikki ohjelmapaikat reportaaseille ja dokumenteille. Tilalle tulivat keskusteluohjelmat. 22

Ulkomaantoimittaja Marika Kataja-Lian työskenteli vuoden Libanonissa ja pystyy nyt kertomaan minuutissa, mistä Lähi-idän ikuiselta tuntuvassa kriisissä on kysymys. 24

poimuri

Julkisuudessa ollaan, tai ei olla, ainoastaan julkisuuden ehdoilla. Kun televisio tai radio kutsuu haastatteluun, vastataan siellä yleensä niihin kysymyksiin, joita toimittaja esittää.

Kansanedustaja Juho Eerola (ps.)
Kymen Sanomissa 18. helmikuuta

Julkisuus on ollut minulle aina se vaikein puoli tässä hommassa. Jos saisin itse valita, olisi ihanaa, että voisin sulkea sen oven ja elää normaalia elämää.

Muusikko Christel ”Chisu” Sundberg MTV:n
Peter uutisvirrassa -ohjelmassa 17. helmikuuta

Olen julkisuudessa sen verran kuin on tarpeen niiden asioiden ajamiseksi, jotka koen tärkeiksi. Julkisuus ei ole itseisarvo.

Europarlamentaarikko Paavo Väyrynen (kesk.)
Utaimessa 16. helmikuuta

Kun tarjoat omaa asiantuntemustasi, autat toimittajaa tekemään oman työnsä. Tarjoa mieluummin lyhyesti ja ytimekkäästi se, mitä toimittaja haluaa sen sijaan, että lähtisit muuttamaan toimittajan ajattelua.

Viestinnän tutkija ja opettaja
Annamari Huovinen Soulissa 18. helmikuuta

Jos ei ymmärrä, ei siitä kirjoittaa voi. Tunnistin taudin. Olenhan tehnyt asiantuntijoiden kanssa töitä koko elämäni.

Markkinointiviestinnän Toimistojen Liiton
toimitusjohtaja Tarja Virmala
MTL-blogissa 15. helmikuuta

[Haastateltava] Ihminen voi olla hyvännäköinen, mutta silti hankala.

Toimittajan työhön tutustunut
koululainen Tuuli Laaksonen
Sammossa 11. helmikuuta

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten
Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
92. vuosikerta 25. 2. 2016

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-
SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 307 4398
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Heli Saarela 050 528 5001

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
YAP tilaajapalvelu 0303 9778
tilaajapalvelu@yap.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy,Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
(09) 6122 330, faksi (09) 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi
www.journalisti.fi

KANNEN KUVA: KAI SINERVO

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Eläköön printti

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Tampereen yliopistossa journalistiikan professuuria hoitava **Ari Heinonen** heitti *Suomen Lehdistössä* julkaistussa kolumnissaan kiinnostavan ajatuksen: uusin uusmedia on – printti.

Hän viittaa *Columbian Journalism Review'ssa* (*CJR*) 7. joulukuuta julkaistuun juttuun, jossa "suorastaan hehkutetaan painetun julkaisun ihanuutta".

Jutun kirjoittaja **Ghava Gourarie** toteaa, että printti on kaunista. Sähköposti tai twiitti ei hyppää painetun sanan lukijan silmille kesken lauseen. Painettu julkaisu elää ilman sähköä, se säilyy vireänä ilman laturia. Kirjoittajan mukaan yleisö arvostaa eritoten myös sitä, että painotuote on rajallinen, harkittu kokonaisuus – ei hallitsemattomasti tulviva viestien virta.

Nämä ominaisuudet – tietysti hyvin toimitettuun ja kiinnostavaan sisältöön liitettyinä – vetävät puoleensa lukijoita. Yhdysvalloissa moni digitaalinen julkaisu, kuten esimerkiksi politiikan verkkolehti *Politico*, on taipunut onnistuneesti myös painettuun muotoon. Yleisöt kasvavat ja lukijat ovat innoissaan. Maahan syntyi viime vuonna yli 200 uutta painettua lehteä, ja monen pelkkään digiin siirtyneen median kerrotaan katuvan hätäilyään.

"Verkossa lukijakontakti ja -kokemus jäävät pinnallisiksi ja etäisiksi.

Parin vuosikymmenen mittainen digitaalisen vallankumouksen pyörteissä on syntynyt mielikuva painetun sanan pikaisesta kuolemasta. "Digi edellä" on menty kiiluvin silmin, vimmalla, jonka vallassa ei vanhalle ole jäänyt suurta sijaa.

Mutta hyvä on todellakin pysähtyä pohtimaan, olisiko painetuissa lehdissä ja kirjoissa sittenkin ihan oikeaa elinvoimaa. Onko sisältöjä, jotka soveltuvat printtiin paremmin kuin digitaaliseen jakeluun? Voisiko paperin "hitaudessa" olla jotain erityistä tenhoa?

CJR:n haastattelemat journalistit toteavat, että perusteellisesti laaditut uutiset ja monet kulttuuriaiheet toimivat paperilla paremmin kuin verkossa. Tarinoiden lukeminen paperia lehteilemällä on tyystin erilainen tapahtuma ruudun tuijotukseen ja tekstien vieritykseen verrattuna.

Verkossa lukijakontakti ja -kokemus jäävät helposti pinnallisiksi ja etäisiksi. Siellä toimivat hyvin päivitettävät uutiset, tapahtumien ja prosessien kuvaukset.

Erikoistuneiden aikakauslehtien ympärille syntyneet yhteisöt muodostavat luonnollisen yleisön painetulle sisällölle. Digitaalinen sisältö, printtilehti ja näihin liittyvä yhteisöllisyys yhdessä ovat omiaan vahvistamaan toiminnan kannattavuutta.

Sopimalla eteenpäin

Journalistille (*journalisti.fi*, 19. helmikuuta) antamassaan haastattelussa valtakunnansovittelija **Minna Helle** esittää yksinkertaista reseptiä tes-neuvotteluihin. Osapuolilla pitää olla yhteisesti hahmotettu tahtotila, heidän välillään pitää olla aitoa vuoropuhelua.

Yhteiskuntasopimukseen tähtäävissä neuvotteluissa molemmista on ollut pula. On puuttunut myös paljon puhuttua luottamusta ja tahtoa edetä sopimalla yhteisesti hyväksyttävään lopputulokseen.

"Maailman muuttuminen ei voi olla heijastumatta työehtosopimuksiin", Helle totesi. Hän kertoi liian usein törmänneensä siihen, että osapuolet menevät kohti tulevaa kovin erilaisilla strategioilla.

Tämä on hyvä pitää mielessä, kun Journalistiliitto valmistautuu tes-neuvotteluihin. On haettava uusia, luovia ratkaisuja, joilla kriisin koettelema ala astuu eteenpäin. Pelkäksi jarrunpainajaksi ei sovi ryhtyä.

KASVO

LINDA PELKONEN

- Uuden Suomen toimittaja vuodesta 2012. Työskennellyt myös Iltalehdessä, Pohjalaisessa ja Salon Seudun Sanomissa.

- Kirjoitti Uuteen Suomeen 24.11.2015 Kempeleen raiskausepäilyistä. Esitti poliisille kysymyksen ”miksi ulkomaalaistaustaisuus piti mainita tiedotteessa”.

- Uutisesta seurasi vihapalautevyöry, josta Pelkonen teki rikosilmoituksen. Rikosnimikkeinä olivat laiton uhkaus ja kunnialoukkaus. Syyttäjä teki 15.12.2015 syyttämättäjättämispäätöksen.

- Valittaa päätöksestä valtakunnansyyttäjänvirastoon.

Peloton Linda

Uuden Suomen toimittaja Linda Pelkonen ihmettelee, miksi häntä uhkailleita miehiä vastaan ei nostettu syytteitä. Hän aikoo valittaa syyttäjän päätöksestä valtakunnansyyttäjänvirastoon.

MANU MARTTINEN, TEKSTI ● HELI SAARELA, KUVA

Uuden Suomen toimittaja **Linda Pelkonen** teki viime marraskuussa jutun Kempeleen raiskaustapaukseen liittyen. Sävyltään neutraalissa jutussa hän kysyi poliisin linjausta rikoksesta epäillyn etnisen taustan kertomiselle.

Kuten *Journalisti* 2/2016 kertoi, uutisen julkaisua seurasi vihaviestien ja -uutisten vyöry muun muassa *MV-lehdessä*. Pelkosen puhelimeen lähetettiin uhkauksia sisältäviä tekstiviestejä. Lisäksi tuntematon mies uhkasi puhelimessa Pelkosta muun muassa raiskauksella ja ”turvallisuustilanteen heikentymisellä”.

Pelkonen ilmoitti asiasta poliisille, mutta syyttäjä teki syyttämättäjättämispäätöksen. Pelkonen ihmettelee syyttäjän toimintaa.

”Jos syyttäjä hyväksyy sen, että tällaista tekstiä saa suoltaa toimittajille, niin minkälaisen viestin se antaa ihmisille, jotka hetken mielijohteesta lähettävät uhkailuja toimittajille. Nyt on tavallaan annettu lupa tällaiselle käytökselle.”

”Uhkailijat eivät selvästikään tunnu ymmärtävän, että täällä toisessa päässä on ihan tavallinen ihminen.”

SYYTTÄJÄN PÄÄTÖKSEN MUKAAN toimittajan edellytetään asemansa takia sietävän enemmän loukkaavia kommentteja kuin jonkun julkisuudelta suojassa työtään tekevän henkilön.

Pelkonen on tottunut keskustelupalstojen kovaankin kielenkäyttöön ja jopa huoritteluunkin. Kaikkea ei silti tarvitse sietää.

”En tekisi rikosilmoitusta, jos joku vähän haukkuu minua. Mutta kun joku soittelee minulle minuutin välein ja sanoo, että minun turvallisuuteni on uhattuna, niin siinä menee raja.”

Pelkonen kääntyi helmikuussa Journalistiliiton lakimiehen puoleen ja aikoo valittaa syyttäjän päätöksestä valtakunnansyyttäjänvirastoon.

”Tuntuu todella oudolta, että syyttäjä on sitä mieltä, että toimittajan pitää sietää enemmän kuin jonkun muun. Tässä ei ole kyse vain minusta, vaan siitä että uhkailulla halutaan vaikuttaa journalismiin ja toimittajiin.”

Pelkosta kummastuttaa myös viranomaisen asenne, kun tämä tapaus olisi helppo selvittää.

”Mikä siinä on niin vaikeaa? Tekijöiden nimet ovat tiedossa ja he ovat netissä rehvastelleet teoillaan.”

”Tuntuu todella oudolta, että syyttäjä on sitä mieltä, että toimittajan pitää sietää enemmän kuin jonkun muun.

Työntekoa hän on jatkanut normaalisti. Yhtään juttua ei ole jäänyt tekemättä tai aihetta käsittelemättä. Pelkonen on kuitenkin miettinyt mahdollisuutta kirjoittaa tulenaroista aiheista nimettömänä, mutta ei ole antanut periksi – eikä aio antaakaan.

”En minä tätä joka päivä mieti. Jos en jatkaisi työntekoa normaalisti, olisin juuri se ’herkkähipiäinen toimittaja’, joksi *MV-lehti* minua haukkuu.” ●

Kaksi totuutta. Jussi Lähde torjuu johtamistapaansa kohdistuvan arvostelun. Hänestä kritiikki johtuu pääosin siitä, että lähes puolet lehden toimituksesta irtisanottiin syksyllä taloudellisista syistä.

TUNNETTU VIESTINTÄVAIKUTTAJA

- Jussi Lähde: Työskennellyt viestintäammattilaisena 1990-luvun alusta lähtien, tunnettu politiikan taustavaikuttaja. Vuodesta lähtien 2013 Suomen Hevosurheilulehti Oy:n julkaisujen päätoimittaja. Tekee päätyönsä ohessa Markus Leikolan kanssa Yle Radio 1:lle keskusteluohjelmaa Leikola ja Lähde.

- Suomen Hevosurheilulehti Oy: Päälehti vuonna 1924 perustettu Hevosurheilu. Yhtiö osti viime vuonna ravivihjelehden *7 oikein*, johon se yhdisti aiemmin julkaisemansa Toto-lehden.

Hevosurheilun toimitus ahdistui

JANNE SALOMAA, TEKSTI • VESA MOILANEN / LEHTIKUVA, KUVA

Huutamista kokouksissa, irtisanomisia ja monen mielestä epäonnistunut lehtiuudistus – Journalistin haastattelemien Hevosurheilun toimittajien mukaan moni asia on mennyt pieleen sen jälkeen, kun Jussi Lähde aloitti lehden päätoimittajana.

”Heti kättelyssä **Jussi Lähde** teki selväksi, että me *Hevosurheilun* tekijät emme ole oikeita toimittajia emmekä ymmärrä lehden tekemisestä mitään. Tältä pohjalta yhteistyötä lähdettiin rakentamaan”, sanoo **Ville Toivonen**.

Toivonen on työskennellyt *Hevosurheilun* toimittajana vuodesta 2007. Lokakuussa lehti irtisanoi hänet taloudellisten ja tuotannollisten syiden takia. Hänen työvelvoitteensa jatkuu huhtikuun loppupuolelle asti.

Myös moni muu lehden toimittaja kertoo anonyymisti *Journalistille* kokeneensa, ettei Lähde ole arvostanut heidän työtään.

Jussi Lähde aloitti Hippos ry:n omistaman *Hevosurheilun* päätoimittajana helmikuussa 2013.

Luottamusmies **Harri Lind** kuvailee ilmapiiriä toimituksessa ”erittäin tulehtuneeksi”.

”Moni on kokenut Lähteen johtamistavan itsevaltaiseksi”, Lind sanoo.

Jussi Lähde myöntää, että kritiikki hänen esimiestyötään kohtaan on osin perusteltua.

”Mitä taloudellisesti tiukemmat ajat ovat, sitä vähemmän on neuvotteluvaraa. Kitkatilanteitakin on tullut”, hän sanoo.

Ville Toivonen ja anonyymisti Lähteen toiminnasta kertoneet sanovat, että päätoimittaja on useasti huutanut alaisilleen.

Lähde itse sanoo muistavansa muutaman tällaisen tapauksen.

”Näissä olisin voinut toimia toisin. Jo reilun vuoden ajan toimituskokoukset ovat kuitenkin olleet hyvin rauhallisia.”

JUSSI LÄHDE sanoo, että on ollut huolissaan toimituksen ilmapiiristä ”ensimmäisestä työpäivästään lähtien”.

”Olen keskustellut asiasta useasti lehtiyhtiön hallituksen kanssa.”

Journalistin haastattelemien toimittajien mielestä ilmapiirin tulehtuminen johtuu Lähteen toiminnasta.

Välejä on kiristänyt erityisesti vuonna 2013 tehty lehtiuudistus.

”Uudistus oli tarpeellinen, mutta Lähde ulkoisti sen työstämisen ihmisille, jotka eivät tuntuneet tietävän mitään hevosalasta”, Ville Toivonen kertoo.

”Muutoksen tekeminen on aina vaikeaa, ja etenkin tilanteessa, jossa edellisistä muutoksista oli kulunut toista vuosikymmentä. Uudistuksista oli erilaisia näkemyksiä, mutta kaikki näkemykset tulivat kuulluiksi”, päätoimittaja sanoo.

Journalistin haastateltavien mukaan Lähde kyllä kuunteli toimituksen mielipiteitä, mutta ei antanut niille juuri arvoa.

VIIME VUONNA *Hevosurheilua* kustantava Suomen Hevosurheilulehti Oy ajautui talousvaikeuksiin, joihin *Journalistin* haastateltavien mielestä yhtenä syynä on lehtiuudistus ja ”sen aiheuttama lukijapako”.

Hevosurheilu ei ole teettänyt viraallista levikkitutkimusta sitten vuoden 2012, jolloin levikki oli 23 835. *Journalistin* tietojen mukaan levikki on laskenut selvästi. Lähteen mielestä tämä ei kuitenkaan johdu lehtiuudistuksesta, sillä tilaajakato alkoi jo vuonna 2011.

”Hevosurheilun lukijakunta on iäkäs. Nuorten tavoittaminen on kova laji.”

Vuonna 2014 lehtiyhtiö teki 149 000 euroa voittoa. Vuoden 2015 tulosta ei ole vielä vahvistettu, mutta se on *Journalistin* tietojen mukaan noin 160 000 euroa tappiollinen. Yksi syy tappioon ovat Lähteen mukaan Postin hinnankorotukset.

Talousvaikeuksien takia *Hevosurheilun* kymmenestä vakituisesta journalistista irtisanottiin viime vuonna neljä. Lisäksi yhtiö antoi potkut samana vuonna ostamansa *7 oikein* -lehden koko kahdeksan hengen toimitukselle.

Lähteen mukaan irtisanomiset olivat välttämättömiä, jotta yhtiö olisi tulevaisuudessa voitollinen.

”Hevosurheilulehti Oy on ryhtynyt huomattavasti myöhemmin tekemään niitä sopeuttamistoimenpiteitä, joita muissa mediayhtiöissä on tehty jo vuosia.” •

KOLUMNI

JANNE SAARIKIVI
janne.saarikivi@helsinki.fi
KIRJOITTAJA ON KIELITIETEEN TUTKIJA, JOKA ON TOIMINUT PROFESSORINA HELSINGIN YLIOPISTOSSA SEKÄ PARNASSON JA HELSINGIN SANOMIEN KOLUMNISTINA.

KUVA: KAI WIDE

Uutisia

Yhdysvalloissa on presidentinvaalien esivaalit Iowassa. On myös löytynyt gravitaatioaaltoja Louisianassa, ja ne ovat samanlaisia kuin fyysikoiden ennustukset. Ja Helsingin uudenvuoden tapahtumissa oli Kölnin uudenvuoden tapahtumien piirteitä. Näin sanotaan uutisissa.

Mutta mikä on uutinen? Onko se tietoa, joka auttaa hahmottamaan todellisuutta, luo ymmärrystä ja viisaan suhteen maailmaan? Vai ehkä satunnaista, jonkun kontrolloimaa kielenkäyttöä, joka luo merkityksiä yhdistämään yksinäisten kuplia?

Kolme uutista, kolme tapaa luoda tyhjästä yhteinen todellisuus.

MAISSIPELTOJEN ÄÄRELLÄ valitaan presidenttiä, jota sanotaan maailman johtajaksi. Vaalista saadaan väliaikatietoja kymmenen minuutin välein. Mutta oikeasti Yhdysvaltain presidenttiä ei valita yli vuoteen. Esivaaleja on kymmeniä. Ja kun presidentti lopulta valitaan, kestää kauan, ennen kuin mikään muuttuu, jos muuttuu.

Iowan esivaalit eivät vaikuta mihinkään. Ne ovat uutinen, koska suomalaiset tiedotusvälineet ostavat uutisensa englanninkielisiltä uutistoimistoilta. Tai koska toimittajat eivät useinkaan osaa muuta kieltä kuin englantia tai seuraa maailman eri alueiden tapahtumia kovinkaan tasapuolisesti. Tai koska vaalit ovat yhteistä todellisuutta maailmassa, jota ei joka päivä voi yhdistää jalkapallon loppuottelu.

Entä kuinka moni tiedeuutisen lukijoista ymmärtää, mitä gravitaatioaallot ovat tai miksi niiden havaitseminen on merkittävää? Mihin kohtaa maailmankuvaa kiinnittyy tieto, joka on ytimeltään monimutkaista hiukkasfysiikkaa, ”aallot”, jotka eivät oikeasti muistuta mitään ihmisten näkemiä aaltoja? Tai jonkin sellaisen ”löytäminen”, jonka olemassaolo on ollut tiedossa kovin kauan?

Tietääkö kukaan, mitä Kölnin uudenvuodenyössä tapahtui? Tai sitä, mikä siinä muistutti Helsingin uudenvuoden yön tapahtumia, jotka ehkä olivat samanlaisia ja sitten eivät olleetkaan? Kölnissä ahdisteltiin naisia rautatieaseman liepeillä, ja sen tekivät ehkä turvapaikanhakijat. Paitsi myöhemmin kävi ilmi, että ne eivät olleet turvapaikanhakijoita. Ja Helsingissä, jossa ei tapahtunut mitään silminnähtävää, oli sielläkin ehkä ollut valmiutta ahdistella jotakuta, jota ei kuitenkaan ahdisteltu yhtään sen enempää kuin on ”tavallista” ahdistella.

UUTISISSA ON PALJON sellaista tietoa maailman tapahtumista, että on vaikea ymmärtää, onko jotakin oikeasti tapahtunut. Liian usein uutiset ovat puhetta, jota pidetään, koska muutkin puhuvat samaa asiaa. Tavallaan voisi sanoa myös, että on ilmoja pidellyt. Että kyllä nyt tulee lunta, mutta kyllä se sitten keväällä sulaakin.

Ja sitten valitellaan, että media on kriisissä ja onkin. Mutta kriisi on kyllä osin itse aiheutettu. Kaikille medioille ei riitä lukijoita, koska niissä kaikissa sanotaan samoja asioita.

Lopuksi oikea, merkityksellinen uutinen, joka täsmällisesti kertoo, mitä maailmassa ja mediassa tapahtuu. Uhanalainen rannikkojokidelfiini oli kuollut rannalla Argentiinassa, kun tuhannet ihmiset siirtelivät sitä kädestä käteen rannalla. He halusivat harvinaisen eläimen kanssa selfieen.

Uutisen välitti ensimmäisenä Sky News.

Vuoden parhaat kuvat!

Kuvajournalismi on hengissä mutta kaipaa uudistuvaa kerrontaa, sanoo Kuvajournalismi 2015 -kilpailun tuomaristo. Vuoden kuvajournalistiksi valittiin Markus Jokela.

MANU MARTTINEN, TEKSTI

Perinteinen vahva ja visuaalisesti oivaltava kuvajournalismi on hyvin hengissä. Sitä eivät pidä yllä yksin mediatalot vaan kuvaajien omat projektit.

Näin sanoo Kuvajournalismi 2015 -kilpailun tuomaristo, jonka mukaan tämä vuoden kisassa kovatasoisimmat sarjat olivat kuvaessee ja reportaasi. Tuomaristo on ilahtunut siitä, että palkittujen kuvaajien ikäjakauma oli laaja ja monessa sarjassa nuoret ja tuntemattomat kuvaajat rynnivät palkinnoille.

Vuoden kuvajournalistiksi tuomaristo valitsi *Helsingin Sanomien* kokeneen ja palkitun **Markus Jokelan**.

Tuomaristo jäi kaipaamaan haastavaa ja uudistuvaa kerrontaa.

”Enää ei riitä, että kuvaaja on lähellä; hyvä kuva haastaa itse kerronnan keinoja ja kuvan lukemista”.

Tuomaristossa toimivat AD **Jessica Leino** (s. 1975), kuvittaja ja sarjakuvantekijä **Ville Tietäväinen** (s. 1970), valokuvaaja ja valokuvataiteilija **Maija Tammi** (s. 1985), *Raw View* -lehden päätoimittaja ja kustantaja **Hannamari Shakya** (s. 1969) sekä Lapin yliopiston visuaalisen viestinnän dosentti ja professori **Hannu Vanhanen** (s. 1956).

Vuodesta 1962 lähtien järjestettyä kilpailua ei viime vuonna voitu toteuttaa resurssipulan takia. Nyt kilpailu palasi uudella nimellä ja uusien rahoittajien tuella. Kilpailuun osallistui 103 kuvaajaa.

”Järjestäjänä olen iloinen, ettei vuoden tauko kilpailussa vaikuttanut mitenkään osallistujien määrään; osallistujia oli suunnilleen sama määrä kuin aiempinakin vuosina”, sanoo Suomen kuvajournalistit ry:n puheenjohtaja **Riitta Supperi**.

Kilpailu on kutsukilpailu kuvajournalistien jäsenille, mutta haastaja-sarja on avoin kaikille.

Kuvajournalismi 2015 -kilpailun erikoissivut 8–21

Vuoden kuvajournalisti Markus Jokela kuvasi Timo Soinin, Juha Sipilän ja Alexander Stubbin hallitusneuvottelujen tiedotustilaisuudessa Smolnassa toukokuussa 2015.

Tavallisuuden tirkistelijä

Vuoden kuvajournalisti Markus Jokela etsii tavallista arkea vaikka Amerikasta, jos oma arki sen mahdollistaa.

MANU MARTTINEN, TEKSTI ● KAI SINERVO, KUVA

Sanomatalon Painobaarissa edessäni istuu *Helsingin Sanomien* valokuvaaja **Markus Jokela**. Puhumme valokuvaamisesta, kuvajournalismista, kuvaustyyleistä, tekniikasta ja sellaisesta. Näkemyksiä tulee nopeasti, mutta lyhyesti.

”Valokuva on raaka, tirkistelevä ja julma väline.”

”Hyvä kuva näyttää asioita – ei peitä tai salaa niitä.”

”Hyvät kuvat ovat sellaisia, joissa on salaisuus, joka ei heti aukea.”

Kun puhe kääntyy Jokelan uraan, saavutuksiin ja palkintoihin, vastaukset lyhenevät entisestään. Jokela ei saavutuksillaan leveile.

”Vaikea tuohon on itse mitään sanoa. Onhan sitä kaikenlaista tullut tehtyä.”

Niin. Onhan sitä. Jokela ei tavallisuuden tutkimisellaan ole ihan perusmies edes valokuvaajana. Jokelan ansioluettelo on niin pitkä ja monipolvinen, että vastaava löytyy aika harvalta suomalaiskuvaajalta. Valokuvanäyttelyitä, kirjaprojekteja, kotimaisten ja kansainvälisten lehtikuvakisojen voittoja ja palkintosijoja, valtion kuvataidepalkintoa ja niin edelleen.

Toimittajana 1980-luvulla lehtimiesuransa aloittanut Jokela on luonut tunnistettavan kuvaustyylin, jota hän pyrkii vaalimaan päivittäisessä uutistyössä. Tylsistäkin kuvaustilanteista saa tyylinsä näköisiä kuvia, jos on oikeaan aikaan jalkeilla.

”Sattumaa pitää aina toivoa, sitä että jotain yllättävä tapahtuisi. Ja nyt kävi niin. Ei minulla ole tässä kuvassa mitään ansioita. Tiesin vain, milloin pitää olla hereillä ja painaa kameran nappia pohjaan”, Jokela sanoo kuvaillessaan voittosarjan kuvan (sivu 8) syntyhetkeä.

HUUMORI, TIRKISTELY JA PALJASTAMINEN. Sanat toistuvat, kun Jokela puhuu omasta kuvaustyylistään. Lämminhenkinen, piikittelevä tilannehuumori on keskeinen ominaisuus Jokelan tuotannossa. Se korostuu hänen omissa kuvausprojekteissaan ja yhdessä toimittaja **Ilkka Malmbergin** kanssa *Kuukausiliitteeseen* tekemissään reportaaseissa.

Jokela on koko uransa ajan kuvannut suomalaista arkea ja paljastanut sitä tavalla, jota hän kuvailee julmaksi.

”Onhan se julmaa näyttää ihmisiä arkitouhuissaan, paljastavasti.”

”Minua kiinnostaa tavallisuus ja arjen tarkkailu. Siinä on jotain kiehtovaa, kun tavallisesta arjesta saa tehtyä sellaisia kuvia, joita joku haluaa katsoa.”

Myös voittosarjan kuvassa on arkea: suomalaisen politiikan arkipäivää, joka ei visuaalisuudellaan hehku. Jokelan mukaan lehtikuvaajan arki sisältää nykyisin lähinnä tiedotustilaisuuksia ja kasvojen kuvaamista. Reportaasikeikkoja on harvemmin.

Tiedotustilaisuudessa aikaa kiinnostavan kuvattavan löytämiselle on Jokelan sanoin ”kaksi kertaa kymmenen sekuntia” – kun tilaisuus alkaa ja loppuu.

”Niissähän ei tapahdu mitään, kun kuvattavat istuvat pulpettien takana. Silloin pitää olla hereillä, kun he tulevat ja lähtevät. Jotain saattaa tapahtua”, Jokela sanoo.

HYVIN VÄHÄN TAPAHTUU myös pienessä amerikkalaiskylässä Table Rockissa. Ja sinne Jokela lähtee maaliskuussa jo seitsemännen kerran kuvaamaan. Jokela on tekemässä kirjaa Table Rockista yhdessä Ilkka Malmbergin kanssa. Kirja käsittelee kylän arkea – kuinkas muuten.

”Eivät he siellä oikein ymmärrä, että mikä siinä kahdensadan asukkaan kylässä meitä oikein kiinnostaa.”

No mikä?

”Se tavallisuus, muuttumattomuus. Mikään ei ole muuttunut vuodesta 1992, kun ensimmäisen kerran kävimme siellä. Vain vaatteista ja autoista näkee, mikä vuosikymmen on kyseessä. Muuten siellä on ihan samanlaista. ●

MARKUS JOKELA, 63

- Helsingin Sanomien valokuvaaja 2002–. HS:n toimittaja 1981–93, kuvatoimittaja 1993–2002
- World Press Photo -kilpailu 2. palkinto 1993 ja 2002
- Vuoden reportaasi 2000 ja 2002, Vuoden lehtikuva ja lehtikuvaaja 2003, Vuoden uutiskuva 2005, Vuoden ulkomaanreportaasi 2009 ja 2011
- Kirjat: Kalpean auringon alla, Pohjoinen 2000 Jotain on tapahtunut, Musta taide 2009
- Useita valokuvanäyttelyitä

Siinä on jotain kiehtovaa,
kun tavallisesta arjesta
saa tehtyä sellaisia kuvia,
joita joku haluaa katsoa.

Vuoden kuvajournalisti

Markus Jokela

Tuomariston perustelut: ”Voittajan työt eivät uudista kuvajournalistisia perinteitä, mutta käyttävät niitä osaavasti hyväksi. Oivaltavaa näkökulmien hallintaa ja tilannetajua, lisämerkitysten synnyttämistä sommitelman ja eleiden avulla. Kuvissa näkyy oikean hetken valitsemisen ja kuvalla kertomisen taito. Vuoden kuvajournalistin valinnassa näkyi, kuinka kuvajournalisti voi tehdä kuvajournalismia kattavasti uutisista reportaaseihin omaa käsialaa hukkaamatta.”

1. Phuketin lähtöportti, Helsinki-Vantaan lentoasema, helmikuu 2015.

2. Vaalimainoksia Helsingin Narinkkatorilla, huhtikuu 2015.

3. Perhe paossa Ukrainan Slovjanskin pommituksia sanatoriossa Svetogorskissa Ukrainassa, heinäkuu 2014.

4. Farmari ja rodeoharrastaja Duane Taylor kotinsa kuistilla Table Rockissa Nebraskassa, toukokuu 2015.

5. Pääministeri Alexander Stubb ja liittokansleri Angela Merkel Helsingissä, maaliskuu 2015.

1.	3.	
2.	4.	5.

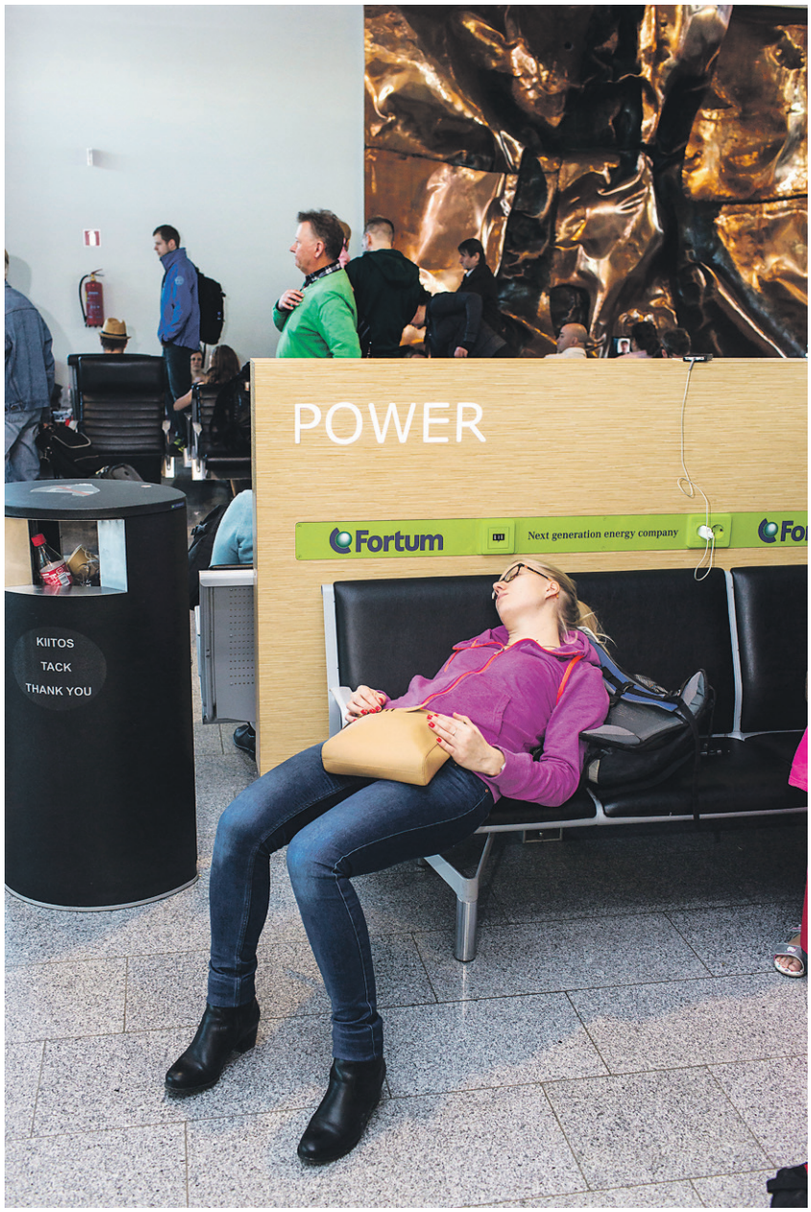

Vuoden uutiskuva

Niklas Tallqvist, Hufvudstadsbladet: Kellot

Tuomariston perustelut: Kuvaava hetki toistensa seurassa vaivaantuneista, vasta nimitetyistä ministereistä aikana, jolloin kaikki päähallituspuolueet korostivat satumaista yhteisymmärrystään. Voittajakuvaksi valikoitui hyvin tehty perinteinen ja silti yllättävä lehtikuva, joka rakentuu useiden, pienten visuaalisten elementtien varaan.

Niklas Tallqvist kuvasi Juha Sipilän tuoreen hallituksen heti järjestettyjen ryhmäkuvien ottamisen jälkeen valtioneuvoston juhlahuoneistossa Smolnassa toukokuussa 2015.

Hetkeä myöhemmin

”Koska halusin jotain erilaista, jäin odottamaan, mitä tapahtuu, kun hallitus luulee, että kuvaaminen on loppunut. Sitten avustaja muistutti heitä aikataulusta ja moni katsoi kelloaan. Otin kuvan.”

Hufvudstadbladetin kuvaaja **Niklas Tallqvist**, 47, oli 29. toukokuuta keikalla tiedotustilaisuudessa, jossa **Juha Sipilä** kertoi uudesta hallituksestaan. Hän kuvasi ensin puheosuutta ja meni sitten mukaan, kun väki siirtyi pienempään naapurihuoneeseen ryhmäkuvaa varten.

Tungoksessa Tallqvist jäi takariviin mutta taisteli tietään eteenpäin saadakseen ajoissa kuvan, jossa ei näkyisi muita kuvaajia. Kiire tuntui tutulta: still-kuvaamiselle jää infoissa monesti melko vähän aikaa.

Kun kuva oli otettu, tilanne oli tiessään ja Tallqvistilla oli kiire takaisin toimitukseen. Siksi hän katsoi kuvan vasta matkalla ja totesi, että tästä voi saada jotain järkevää. Kuva julkaistiin *Hbl:n* etusivulla.

Tallqvistin mielestä keikka oli aika normaali – vaikka tavallaan hän ei salli itselleen normaaleja keikkoja.

”Pyrin aina saamaan aikaan jotain muuta kuin tasapaksua. Motivoin itseäni ajattelemalla, että kuvan voisi lähettää vaikka kilpailuun. Lukijoille yritän saada kuvan, joka

kertoo tilanteesta olennaisen, jää mieleen ja pysäyttää.”

Palkittuun kuvaan tallentui hänen mielestään se, että hallituksen muodostaminen ei oikeasti ollut niin helppoa kuin mitä Sipilä antoi infossa ymmärtää. Kellojen katsominen symboloi kiirettä töihin, jotka olivat saaneet hallitusneuvottelujen kestäessä odottaa.

Hbl:ssa kuvaajilla on Tallqvistin mielestä melko vapaat kädet toteuttaa ideoitaan ja tyyliään. Kuvattavat aiheet vaihtelevat laidasta laitaan. Tallqvistin suosikkeja ovat urheilu ja politiikka, joissa on hänestä jotain samaa.

”Henkilöt on nähty monta kertaa, ja kaikki tietävät, miltä jalkapallo tai hallituksen tiedotustilaisuus näyttää. Haaste on tavoittaa kuvaan jotain, mikä kertoo juuri sen hetken pelistä, tilanteesta, infosta.”

Nina Erho

Vuoden urheilukuva

Laura Oja, freelancekuvaaja: Verkko

Tuomariston perustelut: Harvinainen pelaajan ja fanien kohtaaminen rooleja jakavan suojaverkon läpi. Voittajakuva on ajaton teos, joka ei kulu loppuun ensimmäisellä katsomiskerralla. Verkossa oleva juhlittu urheilija on kuvan ainoa musta pelaaja, joka tuo kuvaan yhteiskunnallista syvyyttä, respectiä. Samanaikainen kiihkeä aggressiivisuus ja lempeä onnellisuus ovat osa nykyjalkapallon teatraalisuutta.

Laura Ojan voittokuvassa Nnaemeka Anyamele on päässyt kannattajien syleilyyn helmikuussa 2015.

Tali ja koko maailma

”Futiksen hienous on se, että se yhdistää ihmisiä. Sitä pelataan kaikkialla. Se on ymmärrettävää kaikille. Meni minne vaan, jengi pelaa fudista. Siksi kuvassa on tavallaan muutakin kuin vaan Talin jalkapallohallissa pelattu matsi.”

Nykyisin freelancerina kuvaava helsinkiläinen **Laura Oja**, 34, oli vuoden 2015 helmikuussa määräaikaisena kuvaajana *Helsingin Sanomissa*. Lauantain 7. helmikuuta iltavuoron työtehtäviin kuului Talin ahtaassa sisähallissa pelattu jalkapallon liigacupin alkulohkon ottelu Helsingin IFK:n ja turkulaisen FC Interin välillä.

Peli oli kotijoukkue HIFK:n näytöstä. Vuoden urheilukuvana palkitussa otoksessa **Nnaemeka Anyamele** on kannattajajoukon syleiltävänä tekemänsä 6–0 -maalin jälkeen.

Kuva julkaistiin *Hesarin* otteluraportin yhteydessä 8. helmikuuta.

Oja muistaa, että ottelussa oli poikkeuksellisen paljon aikaa kuvaamiseen.

”Se on kuvattu ihan matsin lopulla, kentän toiselta puolelta vastakkaista katsomoa kohden. Kun näin otoksen, mietin, että on harvinaista nähdä noin kiihkeä kannattajien ja pelaajan kohtaaminen. Kannattajiahan ei ole siellä mitenkään miljoonia, mutta tunnelma on tuossa vaiheessa tiivis.”

Oja ei ole varsinainen urheilukuvaaja, eikä seuraa jalkapalloa mitenkään erityisesti. Hän sanoo, että häntä innostaa urheilulajien kuvaamisessa nopeatempoisuus.

”On oltava hereillä. Lisäksi mikä tahansa, mitä ihmiset tekevät tunteella ja taidolla on kiehtovaa. Tässä tilanteessa kiinnosti myös fanikulttuuri.”

Palkintoperusteissa mainitaan kuvan yhteiskunnallinen ulottuvuus. Sen juhlittu sankari kun on kuvan ainoa tummaihoinen.

”Kuvien laajempi merkitys tulee usein jälkikäteen. Ei sitä tavoittele tai ehdi ajatella siinä tilanteessa”, Oja sanoo.

Manu Haapalainen

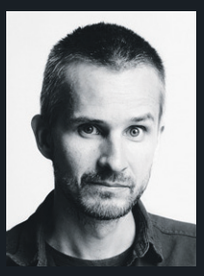

Vuoden henkilökuva

Timo Pyykkö, A-lehdet: Danny

Tuomariston perustelut: Yrittäessään säilyttää rock-kukko-identiteettinsä, vanheneva tähti näyttää traagiselta. Osan kasvoista paljastava valosiivu kuvaa olennaisen henkilöstä ja hänen mielentilastaan. Katsoja voi ajatella hetken sijaan artistin monikymmenvuotista historiaa. Kuvassa on hahmoon sopivaa arvaamattomuutta. Voittajakuva kiehtoo epätäydellisyydessään ja rujoudessaan.

Timo Pyykkö kuvasi Ilkka ”Danny” Lipsasen tämän kotona Kirkkonummella maaliskuussa 2015.

Enemmän Ilkka Lipsanen

”Henkilökuvakeikoilla pyrin myös nautiskelemaan ennalta suunniteltujen ja hyvin valaistujen hienojen kuvien ohi. Se tarkoittaa, että kuvaan myös sitä mitä kuvien välissä tapahtuu, vähän niin kuin reportaasia tehdessä. Näitä sekoittelemalla lehteen saa usein kiinnostavan taiton. Kuvaan monenlaista, mutta juuri filosofisesti ja työskentelytavallisesti tämä otos edustaa tyyliäni hyvin”, sanoo A-lehdissä kuvaajana vuodesta 1999 saakka työskennellyt **Timo Pyykkö**, 42.

Toukokuussa 2015 ilmestyneeseen *Apu Lukemistoon* tehtiin iso henkilökuva **Dannysta**. Artikkeli pohjautui aiempaan, 1980-luvulla tehtyyn juttuun, jossa Danny esitteli modernia kotiaan hienoine sähkölaitteineen. Päivitysjutussa katsottiin, mitä teknologiaa **Ilkka Lipsasen** kotoa löytyy nykyisin. Palkitussa otoksessa ollaan kotiteatterihuoneessa. Danny esittelee laitteistoaan.

”Tämä on etukäteen suunnittelemieni kuvien välissä tapahtunut nopea tilanne. Videotykin valo osuu sattumalta pimeässä huoneessa kääntyvään Dannyyn. Pysäytin hänet, ja sain ottaa kuvan”, Pyykkö sanoo.

”Tajusin kyllä heti, että kuva on poikkeava. En ainakaan tiedä, että hänestä olisi julkaistu toista yhtä karua otosta. Se menikin sitten jutun avauskuvaksi.”

Pyykkö kertoo kuvanneensa Dannya kerran aiemmin julkisessa ympäristössä.

”Silloin hän on ollut selvästi Danny, mutta luulen, että nyt hän oli hiukan enemmän Ilkka Lipsanen. Fiilis hänen luonaan oli avoin ja helppo. Sain melko lailla vapaat kädet kuvata mitä halusin. Tämäkin kuva kertoo siitä, että hän ei ole hirveän tiukkapipoinen ihminen.”

Pyykkö sanoo, että henkilökuvia tehdessä vuorovaikutus kuvattavan kanssa ja ajan kiireetön käyttäminen tuottavat useimmiten parhaan tuloksen.

”Vuorovaikutus on A ja O. Nopeastikin saa hyvää jälkeä, mutta silloin ei ehkä oletetakaan, että tilanteen ainutlaatuisuus ja kuvattavan ihmisen persoona tulisivat esiin. Valokuvaaja kohtaa kuvattavan monesti toisella tavalla kuin toimittaja. Kiireisessä työrytmissä kuvaaja ei aina tiedä henkilöstä niin paljoa, eikä hänellä siis kenties ole valmiita ennakko-odotuksia haittaamassa ihmisen kohtaamista.”

Manu Haapalainen

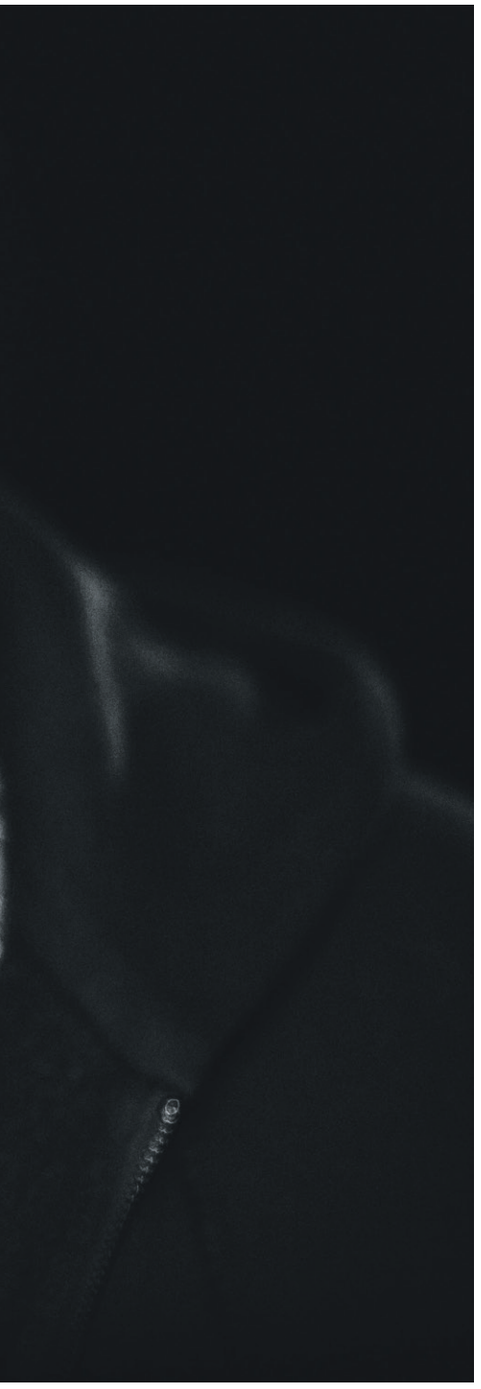

Tapahtumien armoilla

”Alun perin tekeillä oli henkilöjuttu, mutta kun kävi ilmi, että **Starczewski** on menossa kaupungintalolle ilmoittamaan uuden valtuustoryhmänsä, menin kuvaamaan sitäkin. Syntyi reportaasi.”

Freelancekuvaaja **Mikko Vähäniityn**, 35, kuvat jyväskyläläisestä kaupunginvaltuutetusta Juhani Starczewskista ilmestyivät verkkolehti *Torikokouksessa*. Starczewski perusti oman valtuustoryhmänsä Rehobotin, koska hänet erotettiin kristillisdemokraateista. Syynä olivat verkkokirjoitukset, joissa hän antoi ymmärtää **Eero Heinäluoman** myönteisen homokannanoton ja tämän vaimon sairastumisen liittyneen toisiinsa.

Ristiriitainen haastateltava ja aihe sallivat Vähäniityn antautua tummanpuhuvalle, voimakkaalle ilmaisulle, joka on hänelle mieleistä. Dramaattisten kuvien syntyprosessi oli rauhaisa.

”Kuvasin avauksen Starczewskin kotona, muut kaupungintalolla. Olin sopinut hänen kanssaan, että tulen sinne, ja keikka meni hyvin ja luontevasti. Kuvattavat eivät välittäneet minusta mitään, ja sain täysin vapaasti seurata heidän tekemisiään.”

Vähäniitty tekee töitä useille toimeksiantajille, joita ovat aikakauslehdet, sanomalehdet, asiakaslehdet ja yritykset. *Torikokous* viettää tällä hetkellä hiljaiseloa. Freelancerina työskentelevien toimittajien, kuvaajien, koodaajien ja graafikoiden yhteisponnistukselle olisi ollut hienoa löytää toimiva ansaintalogiikka, mutta toisaalta tekemiseen tuli asennoiduttua talkootyönäkin, Vähäniitty sanoo.

Vähäniityn visio siitä, mitä kuvan pitää olla, ei tarvitse toteutuakseen omaa mediaa, vaan sitä pystyy toteuttamaan kaikissa töissä. Omimmillaan hän tuntee olevansa juuri reportaasissa.

”Tykkään hetkessä kulkemisesta, siitä, että ei oikein voi valmistella. Pitää vaan dokumentoida, tehdä kuvasarja siitä, mitä tapahtuu. Elää sen kanssa, että ollaan vähän heitteillä ja tapahtumien armoilla.”

Reportaasikeikoilla Vähäniitty yrittää olla samaan aikaan huomaamaton ja täydellisen läsnä, luontevasti lähellä ihmisiä ja häiritsemättä tapahtumien kulkua. Ammatissa ylipäätään häntä viehättää vaihtelu.

”Ihmiset ovat kaikki erilaisia ja suhtautuvat kuvaamiseen eri tavoin. Pidän siitä, että joka kuvauksessa pitää ratkaista eri asiat.”

Nina Erho

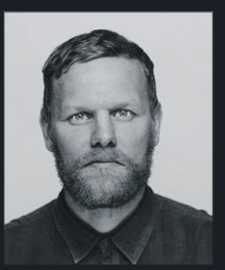

Vuoden reportaasi

Mikko Vähäniitty, freelancekuvaaja: Rehobot

Tuomariston perustelut: Hyytävätunnelmainen kuvaus joukosta erotettavasta miehestä päättyy kuin kadotuksen portaisiin. Sarja avautuu helposti ilman tekstiä. Hahmo on vahvasti personoitu ja teatraalinen valon käyttö korostaa tilanteen dramaattisuutta tuoden siihen jopa hieman koomisia piirteitä. Jyrkkä mustavalkoisuus on harvinaisen perusteltu ratkaisu.

Mikko Vähäniitty kuvasi jyväskyläläisen Juhani Starczewskin tammikuussa 2015 tämän kotona. Verkkokommenttien takia puolueestaan erotetuksi tulleen valtuutetun tarina ja kuvaukset jatkuivat myöhemmin kaupungintalolla.

1. Juhani Starczewski, sihteeri Janne Hölttä ja turvamies Markku Salonen palaverissa ennen kaupunginvaltuuston kokousta.

2. Starczewski ilmoittaa uuden ryhmänsä Rehobotin valtuuston puheenjohtajalle Pauli Partaselle.

3. Starczewski poistuu valtuustosalista.

1.	2.	3.

Vuoden essee

Kaisa Rautaheimo, Helsingin Sanomat: Pojat

Tuomariston perustelut: Intiimi ja runollinen kuvaus yhteiskunnallisesta ilmiöstä, pysähtyneestä välitilasta ja näkymättömyyden tunteesta. Vaikka kuvissa tapahtuu paljon, on tunnelma niissä piinaavan hiljainen. Kuvattavien synkeästä ja näköalattomasta elämästä jäi oksennuksen maku suuhun.

Kaisa Rautaheimo kuvasi Villen Pojat-kuvasarjaansa Karjaan Pizza&Kebabissa toukokuussa 2015. Sarja kertoo menestysyhteiskunnan laidalla elävien nuorten miesten elämästä.

Poikien näköinen aika

”Moni kuvista syntyi niin, että sovittiin vaan aika ja paikka ja katsottiin, mitä tapahtuu. Ikinä en tiennyt, kestääkö keikka kymmenen minuuttia vai 24 tuntia.”

Kaisa Rautaheimon, 34, kuvaprojekti *Pojat* syntyi parin vuoden aikana ja osin opintovapaalla *Helsingin Sanomista*. Uutistyö miellyttää, mutta pidempi tutustuminen aiheeseen ja vapaus omaan näkökulmaan tuntuivat kymmenen lehtikuvaajavuoden jälkeen tarpeelliselta vaihtelulta.

Kuviinsa Rautaheimo etsi sosiaalitoimen kautta nuoria miehiä, joilla ei ole opiskelu- eikä työpaikkaa.

”Halusin selvittää syvemmin, millaisia tyyppejä ovat ne, joista media puhuu toimettomina ongelmanuorina. Päihderiippuvaiset rajasin pois, koska en halunnut tarkastella päihteitä vaan ulkopuolisuutta.”

Tapaaminen tapaamiselta poikien elämä ja ajatukset aukesivat yhä leveämmin, ja kameran läsnäolo unohtui. Syntyi kuvia, joissa lojutaan, kieritään maassa ja oksennetaan suihkuna, mutta kuvaajan mielestä niiden suurin rankkuus on abstraktimpaa: sitä, mikä ajelehtimiseen johtaa ja miten epäreilu maailma voi olla.

Toisaalta Rautaheimo yllättyi siitä, miten vähän mitään poikkeuksellisen villiä poikien elämässä lopulta tapahtui. Paljon oli tylsää ja tavallista niin kuin kaikilla.

”Tajusin, että he elävät vaihetta, jollaisen moni muukin kokee. Täydellisen hukassa olemisen sijaan heistä paljastui avoimia ja fiksuja tyyppejä, jotka pystyivät analysoimaan tilannettaan.”

Poikia kuvatessaan Rautaheimo unohti määritteet, joista uutiset elävät. Aika sai soljua, ja pääosassa saivat olla yksityiset ja yksittäiset hetket, niiden tunnelma. Vaikka Rautaheimo korosti pojille alusta asti projektin luonnetta, yhteen heistä iski paniikki juuri, kun kuvista valokuvataiteen museoon koottu näyttely oli avautumassa.

”Mutta kelaamisen jälkeen lopputulos oli, että ihan mahtavaa olla messissä. Instagram-maailmassa kaikki on hienosti, mutta tässä näkyy se, mitä ihmisten elämä oikeasti on välillä.”

Nina Erho

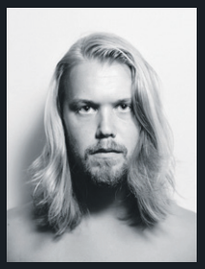

Yleisön suosikki

Touko Hujanen, freelancekuvaaja

Yleisö äänesti suosikikseen freelancevalokuvaaja Touko Hujasen. Tuomaristo asetti sarjaan ehdolle mielestään viisi parasta Vuoden kuvajournalisti -sarjan osallistujaa.

Touko Hujanen kuvasi Uuden Maan Sanomat -sanomalehtiteokseensa Antti ja Maria Salmista Ylöjärvellä. Filosofista Niin & Näin -lehteä aiemmin päätoimittanut pariskunta on vetäytynyt alan yliopistollisesta viitekehyksestä.

Vuoden multimedia

Ville-Petteri Määttä, freelancekuvaaja: Shopkeeper

Tuomariston perustelut: Voittajatyö yllättää raadin mainiolla tarinallaan, jossa lakoninen päähenkilö hurmaa katsojan. Verkkainen kuvaustyyli ja pehmeä luonnonvalo on tasapainossa lakonisen kertomuksen kanssa. Ohjaaja on luonut lyhytdokumentin makaaberista aiheesta, mutta käsitellyt sitä täysin tuoreesta näkökulmasta, intohimottomasti ja kikkailematta.

Ville-Petteri Määttä ohjasi ja käsikirjoitti kertomuksen Vantaan Hakkilassa porno-dvd:itä myyvästä Carl-Erik ”Kalle” Flinckistä, joka jatkaa työntekoa, vaikka voisi olla jo eläkkeellä.

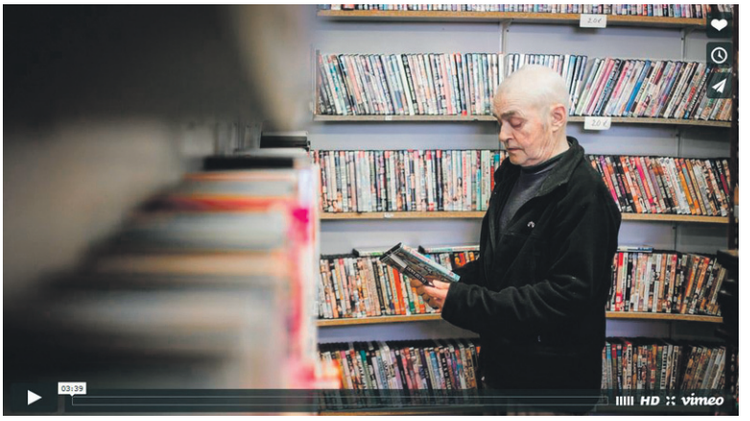

Vuoden haastaja

Akseli Valmunen, freelancekuvaaja: Sähköyliherkät

Tuomariston perustelut: Aiheenmukaisen karu ja vinksahtanut tunnelma. Tuomaristo nosti Valmusen kuvaesseen haastajaksi, sillä yksittäisissä kuvissa ei ollut varteenotettavaa haastajaa muille kilpailukuville. Valmusen kuvaesseen visuaalinen kieli oli koko kilpailun tuorein.

Akseli Valmunen kuvasi Sähköyliherkät-sarjaansa Henrik Alfthanin, joka suojautuu naapurin langattomalta verkolta päällystämällä seinänsä alumiinifoliosta valmistetulla lämpöpeitteellä.

KUVAJOURNALISMI 2015 -KILPAILUN VOITTOKUVAT
KOKONAISUUDESSAAN: KUVAJOURNALISMIKILPAILU.FI

ESSEE

Tausta on kallista, huuto halpaa

Ylen verorahoitus ei pelastanut ajankohtaisohjelmia silppurilta, kirjoittaa Kalle Kinnunen.

KALLE KINNUNEN
kpkinnunen@gmail.com
KIRJOITTAJA ON HELSINKILÄINEN FREETOIMITTAJA JA KRIITIKKO.

KUVA: HELI SAARELA

Helmikuun puolivälissä *A-Studiosta* soitettiin kotkalaismiehelle, jolta oli samana päivänä julkaistu änkyrämäinen mielipidekirjoitus *Helsingin Sanomissa*. Neljä minuuttia lähetystä parhaaseen katseluaikaan käytettiin haastatteluun, jossa toimittaja ei edes haastanut miehen ajatusten mielekkyyttä. Mies sai kehua olevansa tasa-arvon asialla.

Neljän minuutin höpinä ei ehkä kuulosta merkittävältä asialta, mutta se on oire suuremmasta ilmiöstä. Miksi miehelle annettiin tilaa jankuttaa naisten taitojen ja kyvykkyyden puutteesta?

Ei siksi, että hänen näkemyksillään olisi merkitystä, vaan siksi, että tällainen ohjelmantekeminen on halpaa ja vaivatonta.

Kehitys on ollut nopeaa. Ajankohtaisohjelmien pudotuspeli on pitkällä.

Ohjelmapaikkojen määrän kaventumista ei tarvitse alleviivata, se on itsessään dramaattista. Ylellä on lopetettu *Silminnäkijä*, *Ajankohtainen kakkonen* ja aiemmin *A-Zoom*. Dokumentaarisemmista ohjelmapaikoista ovat kadonneet muiden muassa *Tosi tarina*, *Tutkittu juttu* ja *Täällä Pohjantähden alla*. Tutkivaa journalismia edustaa vielä *MOT*.

MTV3 puolestaan luopui tutkivan journalismin ohjelmasta *45 minuuttia*. Kanavalle jäi tutkiva ryhmä, jonka tekijät ovat yt-neuvottelujen jälkeen joko lähteneet talosta tai siirtyneet tavalliseen uutistyöhön.

Ylen Dokumenttiprojekti oli aikoinaan kotimaisten ja ulkomaisten dokumenttien parhaimmiston paikka, jossa esitettiin vuosien ajan kehiteltyjä, kuvattuja ja leikattuja teoksia. Dokumenttiprojekti oli osatuottajana Oscar-ehdokkuuksia saaneissa, globaalisti merkittävissä kansainvälisissä tuotannoissa.

Ykkösdokumentti-ohjelmapaikan lopettamisen jälkeen Dokumenttiprojektista tuli Ylen ainoa kotimainen dokumenttipaikka. Sinne siirtyivät esimerkiksi reportaasit, jotka olisi aiemmin tehty ja esitetty Ykkösdokumentteina. Tilaa on vähän, tunkua paljon.

JUTUTIN USEITA televisiomaailman sisäpiiriläisiä, kaikkia erikseen. Sekä kaupallisen että julkisen puolen väki toteaa asian kuin yhdestä suusta: rahat loppuivat, ensin Maikkarilta ja pian sen jälkeen Yleltä.

Ajankohtaisohjelmat ja reportaasit ovat kalliita lajeja. Taustoittaminen on aikaa vievää, sillä toimittajan tai toimittajaryhmän pitää ryhtyä yhden asian ekspertiksi. Esteettisesti elämyksellisten dokumenttielokuvien tekeminen vasta tyyristä onkin.

Nyt päivänpolttavia asioita lähestytään tavalla, joka herättää välittömän reaktion. Soitto jo valmiiksi sosiaalista mediaa kuohuttaneelle kotkalaiselle seksistille on taloudellisinta ohjelmantekemistä. A-keskusteluillat ovat halpoja tehdä. Osallistujat tulevat ilmaiseksi. Taustatyöksi riittää, että paikalle saadaan sopiva määrä aggressiivista porukkaa.

Hysteerisiä torikokouksia muistuttavat ”keskustelut” enemmän tuohduttavat kuin panevat pohtimaan eri näkökulmia. Varmaa A-keskusteluilloissa on vain se, että maltillisemmat näkemysosapuolet jäävät sivustakatsojiksi.

Ilmiö heijastuu uutislähetyksiin. Usein pari haastateltavaa saa kertoa näkemyksiään jostain asiasta vuolaasti. Uutistyön ja kontekstoinnin sijaan riittävät asiantuntijoiksi tituleerattujen mielipiteet. Jos hyvin käy, he luovuttavat jutulle valmiin näkökulman.

Katsojaa perehdyttävien inserttien koostaminen haastatteluista vaatii sopimista, jalkautumista, leikkaamista ja ennen kaikkea sitä, että toimittajakin uskaltaa väittää tietävänsä mitä käsittelee. Laiskuusepidemiasta tuskin on kyse, kun myös kaupalliselta puolelta arvioidaan, että Ylen diagnoosi on krooninen pula ajasta ja rahasta.

JULKISEN PALVELUN tehtävien suorittamiseksi Yle sai näennäisesti mittavan verorahoituksen. Talon sisällä se ei lohduta, kun osastojen rahahanoja väännellään edestakaisin arvaamattomasti. Varsinaisessa tekijäportaassa kukaan ei luota tulevaan. *A-studio* on jäljellä, mutta ei sitä voi tehdä pitkäjänteisesti, kun ohjelmapaikkaa ja sisältötavoitteita riepotellaan.

> **A-keskusteluillat ovat halpoja tehdä. Osallistujat tulevat ilmaiseksi. Taustatyöksi riittää, että paikalle saadaan sopiva määrä aggressiivista porukkaa.**

Nimenomaan taustoittavien ajankohtaisohjelmien pitää kuulua julkisen palvelun ydintehtäviin. Ylellä on kymmeniä osaavia ja kunnianhimoisia toimittajia, jotka eivät enää tiedä, mikä heidän toimenkuvansa on. Ylen ajankohtaisohjelmien tulevaisuuteen liittyvillä huolillaan *Journalistia* lähestynyt konkari totesi, että riskinotto on kielletty.

Tutkivaan journalismiin kuitenkin nimenomaan liitttyy riski: iso ja merkittävä uutinen joko löytyy, tai sitten ei. Sellainen on tutkivan journalismin olemus. Ajankohtaisjournalismia on tuon luonteen vuoksi mahdoton ulkoistaa.

KANSAINVÄLISTEN dokumenttien näkymistä Ylellä pelasti ulkopuolinen voima. *Docventures*-konsepti on tehnyt vakavista dokkareista suosittuja. Tälle nuorennusleikkaukselle ei ole maailmallakaan oikein vertauilukohtaa.

Tarkemmin katsottuna myös Ylen ajankohtaisohjelmien kriisissä kyse on sukupolvenvaihdoksesta. Jos Ylestä kysytään, ajankohtaisohjelmien määrä ei nimittäin ole laskenut.

Perjantai-illassa nähdään ajankohtaisohjelma *Perjantai*, jonka perusteella tekijöiden sukupolvenvaihdos ei johtanut tiukempaan otteeseen. Helmikuun alussa *Perjantai*-ohjelmassa käytiin **Ilja Janitskinin** kotona. Tapaaminen Barcelonassa jäi jutusteluksi. Eikö toimittaja uskaltanut pistää Janitskinia tilille valheista? Vai oliko Janitskin suostunut tietäen, että ohjelmasta tulee hampaaton? Kumpikaan vaihtoehto ei ole *Perjantain* kannalta mairitteleva.

Mutta *Perjantaihin* verrattuna on outoa, että joka arkipäivä nähtävä *Kioski* on Ylessä samassa ajankohtaisohjelman kategoriassa *A-studion* tai kuopatun *Ajankohtaisen kakkosen* kanssa. *Kioski* on suursatsaus, jonka laajassa tarjonnassa on paljon asiaakin, mutta usein se on kaukana vakavasta journalismista. Esimerkiksi YouTube-tähti **Aleksi ”Mentaalisavuke” Rantamaa** kertoo joka maanantai *Kioskin* puolituntisessaan niistä tunteista, mitä hänessä itsessään herää, kun hän kuulee uutisia ja tapaa ihmisiä.

Etenkin Ylessä on puhuttu kansalaisjournalismista, jonka verkko mahdollistaa ja jota YouTubessa on jo nähty. Objektiivinen journalismi on kuitenkin eri laji. Siihen kuuluu harmaata perustyötä ja arkipäiväisyyttä, jossa uutiset löydetään hitaasti. Somejournalismi toimii erilaisella, egoistisella agendalla. Sillekin on paikkansa, mutta todellisuuden tallentamiseen on nyt jäämässä aukko.

Isis kotiovella

Yleisradion Beirutista palannut kirjeenvaihtaja Marika Kataja-Lian kertoo minuutissa, mistä Lähi-idän kriisissä on kyse.

PASI KIVIOJA, TEKSTI ○ JAD LIAN JA HENNA AALTONEN, KUVAT

Torstai-iltana 12. marraskuuta 2015, juuri pahimpaan ruuhka-aikaan, kaksi terroristijärjestö Isisin itsemurhapommittajaa räjäytti itsensä Bourj el-Barajnen lähiössä Beirutissa. Iskussa kuoli noin 40 ja loukkaantui yli 200 siviiliä.

Synkkä uutinen tuli lähes kotiovelle Yleisradion kirjeenvaihtajalle **Marika Kataja-Lianille**, joka asui vain parin kilometrin päässä tapahtumapaikasta.

”Olin kotona, kun se tapahtui. Räjähdykset eivät kuuluneet sinne asti, mutta huomasin puhelimessani paikallisten uutisten hälytyksen. Sitten alkoi kuulua hälytysajoneuvojen ääniä”, Kataja-Lian muistelee marraskuisia tapahtumia nyt jo Helsinkiin palanneena vuoden mittaiselta komennukseltaan.

Kataja-Lian soitti saman tien Pasilaan ja ryhtyi seuraamaan tilannetta Beirutissa.

”Aloin tehdä aamuksi juttuja. Itse iskupaikalle ei ollut järkeä lähteä, eikä sinne olisi päässytkään.”

Päivää myöhemmin Isisin terroristit iskivät Pariisissa. Pariisin verilöyly sai valtavan mediahuomion, mutta Libanonin tapahtumat kuitattiin pikku-uutisilla Suomessa ja monessa länsimaassa. Kataja-Lian sanoo ymmärtävänsä libanonilaisten suuttumuksen Beirutin iskun jäämisestä Pariisin varjoon. Hän arvelee, että ilman Pariisia Beirutin tapahtumat olisivat jääneet täällä vielä pienemmälle huomiolle.

”Länsimaissa ajatellaan, että ainahan siellä räjähtelee. Tämä oli kuitenkin täysin siviilikohde, keskiluokkainen shoppailualue, mikä teki iskusta poikkeuksellisen ja uudenlaisen Isisin toiminnassa Libanonissa.”

Kataja-Lianin mukaan isku oli tehty lietsomaan shiiojen ja sunnien välistä riitaa ja pelottelemaan ihmisiä. Hän ei itse pelästynyt.

”Kun kuulin tekijöiden asuneen parin korttelin päässä, ajattelin, että onneksi he eivät olleet kiinnostuneet sieppauksista. Kun Lähi-itään lähtee, ajatusmaailman pitää olla se, että siellä sattuu kaikenlaista, ja joskus se voi sattua omalle kohdalle.”

ULKOMAANTOIMITTAJAN täytyy olla perillä siitä, mistä jatkuvassa sotimisessa on kysymys. Monelta muulta asian perimmäinen syy on jo hämärtynyt. Voisitko siis selittää Lähi-idän kriisin minuutissa?

Marika Kataja-Lian huokaisee, mutta asiantuntijanäkemys irtoaa nopeasti.

”Maantieteellisen esteen vuoksi ihmiset yrittävät asua liian pienellä alueella keinotekoisten rajojen ympäröimänä. Uskonto ei ole sotiin syynä niin paljon kuin muualla ajatellaan.”

Kataja-Lianin mukaan perimmäiset syyt löytyvät maan ja veden käytöstä, maan omistuksesta sekä erilaisten ryhmien vallanhimosta.

”Länsimaista katsottuna puhutaan uskonsodista. Libanonissa on kahdeksantoista erilaista uskontokuntaa. Selitys ei ole kuitenkaan niin helppo.”

Keikalla. Marika Kataja-Lian Ras Baalbekissa Syyrian rajan tuntumassa. Asemiehet kuuluvat kristittyjen kodinturvajoukkoihin.

Kataja-Lianin mukaan uskonnolliset jännitteet eivät juurikaan näy libanonilaisten arkielämässä. Muslimit ja kristityt ovat normaalissa kanssakäymisessä, mutta rähinöitä syntyy joskus poliittisista syistä.

”Puolueet perustuvat uskontoihin. Jokaisella uskontokunnalla on omat puolueensa, ja ihmisten pitää äänestää omaa uskonnollista puoluettaan. Sitä ei tietenkään voi kutsua demokratiaksi”, Kataja-Lian selittää.

”Kun shiiat ja sunnit taistelevat keskenään, se tarkoittaa puolueitten skismaa. Syyrian sodan jälkeen jakolinjat ovat repeytyneet entisestään.”

”Länsimaissa ajatellaan, että ainahan siellä räjähtelee.

ENSIMMÄISEN KERRAN Marika Kataja-Lian kävi Libanonissa vuonna 2006. Sotasaaliiksi hän kaappasi silloin **Sasin**, libanonilaisen nuorukaisen, joka oli toiminut hänen avustajanaan ja tulkkinaan. Marika ja **Jad** Sasi **Lian** menivät naimisiin saman vuoden marraskuussa. Lempinimen antoi Marikan mummo, jonka pohjalaiseen suuhun eksoottinen nimi ei oikein muuten taipunut.

Pariskunnan tuntevat tietävät pohjalaisen akan ja libanonilaisen ukon yhteiselon olevan usein räiskyvää ja kovaäänistä, mutta kumpikaan ei ole pitkävihaista sorttia.

”Kirjeenvaihtaja-aikanani Sasi toimi tulkkinani Beirutissa. Kyllä siinä avioero meinasi tulla ainakin viisitoista kertaa.”

Kataja-Lian sanoo suomalaisen ja arabin kymmenen vuoden yhteiselon opettaneen hänelle kärsivällisyyttä ja epävarmuuden sietämistä.

”Jos kaiken pitäisi mennä pilkuntarkasti, tämä ei toimisi ollen-

Paluu Suomeen. Marika Kataja-Lian näkee nyt suomalaisen mediakeskustelun ja Lähi-idän uutisoinnin tuorein silmin.

”Suomalaisille ei kerrota, miten ihmiset Lähi-idässä elävät ja ajattelevat.

kaan. Sasi taas on oppinut, että joskus asiat on pakko tehdä by the book – sillä tavalla pääsee Suomessa helpommalla.”

Libanonilainen aviomies vaikuttaa nyt jo suomalaisemmalta kuin moni syntyperäinen suomalainen. Hän puhuu ja kirjoittaa suomen kieltä hyvin, pitää oluesta ja makkarasta, saunoo, käyttää talvella pitkiä kalsareita, käy pilkillä ja kunnioittaa muutenkin suomalaisia perinteitä.

”Sehän sai ihan hirveän hepulin, kun ei ostettu suomalaista joulukuusta”, Kataja-Lian paljastaa.

LIBANONISSA ON täysi kaaos sekä poliittisesti että taloudellisesti, luonnehtii kirjeenvaihtaja entistä asemapaikkaansa.

”Kyllä Libanonissakin asiat hoituvat, mutta lopputulokseen pääseminen vaatii monia keinoja ja ihmissuhteita. Asioiden järjestäminen kestää valtavan kauan: esimerkiksi oleskeluluvan saaminen vaatii kahdeksan tai yhdeksän vierailua eri ministeriöissä. Työministeriössä ei ollut yhtään toimivaa tietokonetta.”

Toimittajan työtä hankaloittavat asiat, jotka ovat suomalaiselle toimittajalle itsestään selviä. Esimerkiksi torilla kuvaamiseen tarvitaan useampi lupa, muuten tulee heti joku paikalle hätistelemään. Asioiden hoito nopeutuisi rahalla, mutta länsimaalaiset eivät ole tottuneet hoitamaan asioita niin.

Suomeen palannut kirjeenvaihtaja tarkastelee kotimaista mediakeskustelua ja Lähi-idän uutisointia nyt tuorein silmin. Kataja-Lianin mielestä Lähi-idän normaali arkielämä puuttuu länsimaisesta mediasta lähes täysin.

”Jutut käsittelevät kriisejä, konflikteja, vaaleja tai pakolaisasiaa. Suomalaisille ei kerrota, miten ihmiset Lähi-idässä elävät ja ajattelevat. Siksi myös sotien syiden ymmärtäminen on suomalaisille vaikeaa.” ●

MARIKA KATAJA-LIAN

- 38-vuotias Yleisradion ulkomaantoimittaja, Beirutin-kirjeenvaihtajana joulukuusta 2014 joulukuuhun 2015.
- Teologian kandidaatti. Suorittaa parhaillaan opintovapaallaan maisterin tutkintoa Helsingin yliopistossa.
- Asuu Helsingissä, kotoisin Vimpelistä.
- Aviomies Jad Lian työskentelee hotellialalla ja freelancetoimittajana.

Asiantunteva viihdyttäjä

Vuoden tiedetoimittajalle Vesa Vanhalakalle tärkeä aihe on se, joka kiinnostaa yleisöä. Liioitella ei tarvitse – asiantunteva kepeys riittää.

NINA ERHO, TEKSTI • KONSTA LEPPÄNEN, KUVA

”Olin menossa Kaupinojan Saunalla avantoon, kun sieltä nousi mies, katsoi mua ja sanoi: ’Se oli tosi mielenkiintoinen se sun eksoplaneettajuttu.’ ”

Tapaus edustaa ”yleisöpalkintoja”, joita *Aamulehden* tiedetoimittaja **Vesa Vanhalakka** saa työstään. Kollegoilta tunnustusta tuli helmikuun alussa, kun Suomen tiedetoimittajain liitto nimesi hänet Vuoden tiedetoimittajaksi.

Koska nykytiede tuottaa valtavan tarkkaa tietoa asioista, joita ei pystytty ennen edes näkemään, tiedejournalismi on entistä tärkeämpää hoitaa hyvin, Vanhalakka sanoo.

”Otsikoissa näkee paljon ylisanoja, mutta liioitteluun ei olisi tarvetta. Asiantuntevat jutut, joista ihmiset saavat tietää, mitä tutkimus oikeasti tarkoittaa, keräävät hyvin klikkauksia.”

Jotta sellaisen jutun voi kirjoittaa, toimittajan pitää itse ymmärtää asia. Vanhalakan ymmärrys aiheistaan perustuu kokemukseen ja syvään kiinnostukseen, joka saa seuraamaan tiedettä myös vapaa-ajalla.

KIINNOSTUS TIEDEAIHEISIIN hiipi Vanhalakkaan jo ulkomaantoimittaja-aikoina 1990-luvulla. Vuosituhannen alussa silloinen päätoimittaja **Matti Apunen** pyysi häntä kehittämään lehden tiedejournalismia. Vuoden kokeilu jatkuu nyt neljättätoista vuotta.

”Ehkä salaisuus on se, että olen esitellyt ihan uusinta tutkimusta ja aiheita, joista muu toimitus ei kirjoita. Käytin *Aamulehdessä* ensimmäisenä sanaa nanoteknologia. Nykyään uutta on esimerkiksi aivotutkimuksen ala optogenetiikka.”

Vaikka työtahti ja kulukuri ovat vuosi vuodelta kiristyneet, toisinaan Vanhalakka pääsee tiedon lähteille livenä. Tiedetapahtumissa hän hurmioituu tutkijoiden esityksistä, kyselee heiltä lisää ja spekuloi kuultua kollegojen kanssa.

SANAPARI TÄRKEÄ AIHE ei tarkoita Vanhalakalle journalismin ylevää teoriaa vaan sitä, mikä kiinnostaa lukijaa. Ehkä kiitokseksi tästä, yleisöpalaute on nykyään enemmän kehuvaa tai rakentavaa kuin kiukkuista. Kuluneisiin aiheisiin ahkera taustoittaja saattaa löytää uuden vinkkelin vaikka tutkijan sivulauseesta. Paljon huomiota hän kiinnittää myös tyyliin ja kieleen.

”Kun kirjoittaa kepeästi, ihmiset saa mukaan ja kirjoittaminen on mukavampaa. Kepeys ei pilaa asiaa mutta tuo sen lähemmäs lukijaa.”

Ihan uusista aiheista Vanhalakka saattaa tutkia arvostamiensa kollegojen tulkintoja, mutta mitään lainailua hän ei harrasta, sillä oma katse alkuperäislähteisiin on paras ase huuhaan torjuntaan. Ristiriitaisista kysymyksistä, kuten geenien muokkauksesta, hän kirjoittaa surutta, ”koska tutkimusta tehdään kirjoittamisesta riippumatta”.

”Mutta asioita pitää käsitellä muustakin kuin teknisestä näkökulmasta. Siksi minulla on tulevaan geenimuokkausjuttuun jo bioeetikon haastattelu sovittuna.” •

Laarit täynnä. Vesa Vanhalakka kotiutui kuvausta edeltävänä yönä kello neljä AAAS-tiedekokouksesta Yhdysvalloista. Mukana tuli paljon hyviä juttuaiheita. Reissun tähtihetkiä oli seurata livenä uutisen julkistamista gravitaatioaaltojen löytymisestä. ”Se työpäivä todella venyi, mutta ei se haitannut. Aivot virittyivät kiireisiin konferenssipäiviin samalla.”

Miksi on tiedettä, Vesa Vanhalakka?

Miksi on tiedettä?
Haluamme tietää, mistä olemme tulleet, miksi olemme täällä ja mihin olemme menossa.

Miksi on journalismia?
Jotkut ovat halunneet välittää tietoa toisille. Se on ollut myös hyvä tapa tehdä bisnestä.

Voiko journalismin pelastaa?
Uskon vahvasti, että hyvän journalismin voi, huonoa ei tarvitsekaan. Ratkaisevaa on, pystymmekö toteuttamaan tarvittavat muutokset tarpeeksi nopeasti.

Mistä tunnistaa hyvän journalismin?
Kirjoittaja on ottanut asioista selvää ja osaa kirjoittaa hyvin. Hyviä kirjoittamisen tapoja on monia.

Mihin kysymykseen haluaisit vastata työssäsi?
Haaveeni on saada kirjoittaa, että elämää on löytynyt maapallon ulkopuolelta. Ihminen on aina ajatellut olevansa kaiken keskipiste, mutta luonto on osoittanut, että niin ei todellakaan ole. Olen vakuuttunut, että elämää on muuallakin, mutta sen todentaminen on vaikeaa.

Mihin kysymykseen haluaisit lukea vastauksen?
Pystyykö ihminen vielä kääntämään maapallon lämpenemiskehityksen oikeaan suuntaan?

Nina Erho

Tankesmedja slår hål på bubblor

JOHAN SVENLIN, TEXT • KARL VILHJÁLMSSON, FOTO

Grundligare än medierna, snabbare än universiteten. Nyanserad samhällsanalys är i ropet när staten, stiftelser och företag satsar på tankesmedjor.

Efter det senaste riksdagsvalet blev det klart för många journalister att de lever i en bubbla. Vilka människor var det som hade röstat in alla de där? Ingen ville medge att de kände någon som röstat på Sannfinländarna och ändå hade partiet fått nästan var femte röst.

”Det finns många bubblor i samhället. Vi möter mest sådana människor som tänker likadant som vi själva. Också för journalister är det viktigt att känna till de större fenomen som ligger bakom den dagliga diskussionen”, säger **Karina Jutila**, chef för tankesmedjan e2 som historiskt har kopplats ihop med Centern.

Nu har man samlat ihop en stark grupp av finansiärer och gör en nysatsning med tre heltidsanställda forskardoktorer, varav Jutila är en. Hon hänvisar till styrelsen som agendasättare för tankesmedjan.

”Centern är en av e2:s 37 medlemmar och påverkar vårt strategiska arbete i samma mån som våra övriga medlemmar. Vi som utför utredningarna följer styrelsens riktlinjer och de innehåller ingen partipolitik.”

Tankesmedjan e2:s första projekt i den nya formen blir att utreda vad som ligger bakom polariseringen och det hårda diskussionsklimatet i Finland. En stor datainsamling ska ge en klarare bild av vad medborgare tycker i olika politiska frågor, vad de accepterar och på vilka sätt de är beredda att agera på politiska beslut.

”Vi kommer att ägna en stor del av vår forskningsverksamhet åt olika demokratiproblem. Det kommer bland annat att handla om medborgarnas tilltro till beslutsfattare och beslutsfattarnas svårigheter att hitta en logik bakom medborgarnas motstridiga åsikter.”

MITT I ALL FÖRVIRRING smids det alltså strukturerade tankar som aldrig förr i Finland. När tankesmedjan Magma grundades för åtta år sedan var den ganska ensam på fältet. Nu närmar sig antalet tankesmedjor 30 och trenden pekar uppåt.

> ”För den egna trovärdigheten som journalist är det viktigt att komma ihåg vem som beställt och publicerat rapporten.
>
> Susanna Ginman, ledarskribent på Hbl

”Vi skiljer oss från de flesta tankesmedjor, såtillvida att vi inte är en lobbyorganisation. Det finns en missuppfattning att Magma är en finlandssvensk intressebevakare. Det stämmer inte, vi arbetar för det svenska i Finland”, säger **Olav S Melin**, samhälls- och medieansvarig på Magma.

Agendor, finansieringsmodeller och metoder varierar stort och det ökade antalet tankesmedjor kan delvis också bero på att begreppet tankesmedja används slarvigt.

Vilka kriterier bör uppfyllas för det ska kunna kallas tankesmedja?

”En tankesmedja kan på två–tre månader få ihop en gedigen forskningsrapport på ungefär hundra sidor. En hyfsat bildad läsare ska kunna tillgodogöra sig innehållet på ett par timmar. Sedan hör det till att man ordnar ett seminarium i samband med att rapporten publiceras och efter en tid bör man följa upp resultatet”, sammanfattar Melin.

Han ser uppföljningen som den svåraste biten. Det är ett bekant dilemma från journalistiken att de dagsaktuella frågorna upplevs som mer angelägna än något som grävdes upp för flera år sedan.

Magma följer fem teman för sin forskningsverksamhet: integration, strukturreform, liberalism, språkmöten och minoriteter. Kunskapen ska alltid sökas förutsättningslöst och resultatet redovisas öppet.

”Jag vet att det finns tankesmedjor som sopar obekväma resultat under mattan, men Magma redovisar alltid allt vi får reda på. Vi hade till exempel en utredning som visade att det finns fördelar med tvåspråkiga skolor i vissa fall. Självklart publicerade vi det, trots att det inte uppskattades av alla.”

INTE HELLER SFP har några avsikter att dölja obekväma sanningar som kommer

Framstegvänlig. Karina Jutila leder nysatsande tankesmedjan e2. Bokstaven e står för edistysmielinen (framstegsvänlig) och för också tankarna till ekologi och Europa.

fram i partiets nygrundade tankesmedja Agenda. Snart presenterar den sin första rapport om framtidens hälso- och socialvård. Näst på tur står en utredning om hur omgivningen kan förbättras för innovationsföretag.

”Syftet med tankesmedjan är att låta forskare utreda frågor som ligger partiet nära och som florerar inom partiet. Jag ser det inte som ett problem om utredaren kommer fram till en annan slutsats än partiledningen”, säger **Carl Haglund**, ordförande i sfp.

Under vårvintern ska Agenda få en heltidsanställd verksamhetsledare som koordinerar det dagliga arbetet.

”Visst skulle det vara trevligt att ha e2:s resurser, men jag tror mer på en modell där ämnet styr och sedan värvas den bästa utredaren för just den uppgiften. Jag vill inte ha några nyckelpigsforskare som uppfyller partiledningens önskningar.”

Som ledarskribent på *Hufvudstadsbladet* är **Susanna Ginman** en van läsare av tankesmedjornas rapporter. Hon tycker generellt att tankesmedjor är viktiga kunskapskällor som tillför en nytta i samhällsdebatten.

”Snabbheten är en fördel jämfört med akademisk forskning. I bästa fall sätter sig en kvalificerad forskare in i en aktuell samhällsfråga och levererar en trovärdig rapport med en tydlig slutsats. Seminarierna som ordnas är också en bra sak, men tyvärr kan jag bara delta i en ytterst liten del av allt som är intressant.”

Hon ser en risk i att frågeställningarna i alltför hög grad styrs av partiintressen, men tycker att utomstående forskare som anlitas av tankesmedjor i regel håller på sin integritet.

”Inte ens när det gäller partiers egna tankesmedjor är det självklart att de backar upp partiets linje. För den egna trovärdigheten som journalist är det viktigt att komma ihåg vem som beställt och publicerat rapporten.”

Ett önskemål vill hon framföra till tankesmedjorna.

”I debatten i Finland ryms endast en fråga i taget. Det skulle behövas fler som utmanar den föreställningen och bidrar till att bredda samhällsdiskussionen.”

kolumn

Förnuft och känsla

DAN LOLAX dan.lolax@aumedia.fix SKTIBENTEN ÄR SAMHÄLLSJOURNALIST PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSER. SKRIVER NYHETSBLOGGEN.

I filmen *Järnladyn* ondgör sig **Margaret Thatcher** (**Meryl Streep**) över att vi lever i känslornas tidevarv.

Ett av de största problemen i vår tid är att vi styrs av människor som bryr sig mera om känslor än de gör om tankar och idéer, säger hon.

Jag är ingen vän av Margaret Thatchers tankar och idéer men i det här fallet har karaktären Thatcher en poäng och den gäller inte minst för journalistiken.

I FJOL KOM rekordmånga asylsökande till Finland. Den för finländska förhållanden unika situationen har varit förstasidesstoff i ett halvt år.

Det är begripligt och motiverat. Det vi upplever nu kommer att förändra vårt samhälle i grunden. Frågan är om medierna lyckats förklara den förändringen.

Personligen tycker jag att jag själv inte gjort det. Irriterat upptäcker jag att känslorna styrt rapporteringen.

Den har handlat om enskilda asylsökandens öden, om vad de gör för att motverka fördomar, om människorna som hjälper dem, om hur människorna som vill stänga gränserna reagerar, om hur polariseringen vänder folk mot varandra.

Visst, här har rymts annat också men på det hela taget känns greppet så här efteråt känsloladdat och snävt. Jag saknar sammanhanget och jag misstänker att jag inte är ensam om att fela.

FÖR TRE ÅR sedan kom *Dagens Nyheters* ledarskribent **Hanne Kjöller** ut med en bok som hon fick mycket stryk för. Det var inte helt omotiverat för boken *En halv sanning är också en lögn* innehöll halvsanningar och faktafel.

> ”Det vi upplever nu kommer att förändra vårt samhälle i grunden. Frågan är om medierna lyckats förklara den förändringen.

Men Kjöllers huvudpoäng, att sakförhållanden och sammanhang går förlorade då den så kallade offerjournalistikens dramaturgi söker offer, skurk och hjälte, är sund.

Kjöller kritiserade medvetna förvrängningar, men som journalist kan det vara svårt att komma ut ur känslosvallet eftersom man inte inser att man är i det. Eller för att man tycker att svallet bär storyn långt nog.

Om du intervjuat en somalier som begravt sina barn i Mogadishu och flytt undan Al-Shabab, varför skulle du då förstöra den berättelsen med annan fakta? Hans öde är drabbande nog och fungerar som en motpol till alla fördomar och hatretorik som omger asylsituationen. Ungefär så resonerar journalisten.

KANSKE ÄR DETTA roten till det onda? Att i känslornas tidevarv känns förnuftet som en glädje- och sorgedödare.

Om så är fallet – vilket jag misstänker att det är – är orsaken tudelad. Dels har redaktionerna köpt devisen att nyheter ska förmedlas via känslor. Och varför inte? Om två barnmorskor i direktsändning får statsminister **Juha Sipilä** att tänka om, vad ska dylika känsloyttringar inte göra för webbtrafiken? Ju mera känslor desto flera klick.

Dels handlar det om tid. Att sända en journalist till den lokala flyktingförläggningen för att hämta ett stycke tragedi till redaktionen kräver inte lika mycket resurser som den mer komplexa verkligheten – den som kräver att journalisten grottar ner sig i fakta.

Handen på hjärtat – ironiskt eller hur? – i dagens samhällsdebatt känns det som att vi har tillräckligt med känslor. Dags att ge förnuftet lite utrymme.

notiser

NÄTHATET SKA STÄVJAS I SVERIGE

Ökat straffansvar för den som upprätthåller chattar och diskussionsforum.

Det föreslår nu en utredning som getts till svenska justitiedepartementet. Utredningen föreslår att det ska vara upprätthållarens ansvar att olaga hot och olaga integritetsintrång som framförs på en elektronisk anslagstavla tas bort. Det längsta straffet föreslås bli två års fängelse.

Nytt är också en moderniserad definition av ärekränkning. En person som beskyller, förödmjukar eller uttalar sig nedsättande om en annan person på nätet ska nu få ett straffansvar, heter det.

Journalister, politiker och forskare och andra som riskerar bli utsatta för näthat välkomnar antagligen förslaget. Men i *Expressen* (16.2) skriver yttrandefrihetsexperten **Nils Funcke** att lagförslaget äventyrar den konstnärliga friheten, eftersom allt som yttras i offentligheten, till exempel på teatrar, skulle omfattas av lagförslaget. Betänkandet ”Integritet och straffskydd” finns på regeringen.se.

Magnus Londen

HSS MEDIA VÄNDE SKUTAN

En miljon på plus. Det är de preliminära siffrorna för HSS Media för 2015.

Fjolåret var tungt – fjorton personer blev uppsagda i jakten på nedskärningar. Men också genom nysatsningar och nytänk har resultatet vänt, konstaterar VD **Svante Wahlbeck**.

”God journalistik på svenska är värt att kämpa för.”

Från Helsingfors rapporteras samtidigt att KSF Media, enligt uppgift, gjort ett rekordstort minusresultat. VD **Barbo Teir** vill dock inte ge ut exakta uppgifter innan bokslutet är klart och godkänt i april.

Magnus Londen

RÄTTELSE

Tidningen *Forum för ekonomi och teknik* ingår inte i KSF Media, även I om dess ägare Konstsamfundet nog är majoritetsägare också i *Forum*. Det här innebär att *Forum* inte berörs av det nya frilanskontraktet som KSF Media erbjuder sina frilansare, vilket vi felaktigt skrev i senaste nr.

Journalistens redaktion

etiikka

Huolimattomuus aiheuttaa piilomainontaa

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI ○ ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Journalistin ohje 16 kehottaa torjumaan piilomainonnan. Journalismi ja mainonta sekoittuvat useimmiten kiireessä ja erehdyksessä.

Julkisen sanan neuvostoa on viime vuodet työllistänyt eniten *Journalistin ohjeiden* kohta 20 olennaisen asiavirheen korjaamisesta. Sen rinnalle eniten kanteluita neuvostolle poikivana pykälänä on noussut piilomainonnan torjumista koskeva ohjeiden kohta numero 16.

”Merkinnän täytyy olla niin selkeä, että lukijatkin sen hahmottavat.

Elina Grundström, Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja

”Usein luullaan, että meille tulevat piilomainontakantelut liittyisivät uusiin hienoihin sisältömarkkinoinnin keinoihin, ja natiivimainonnan muuttumiseen entistä vivahteikkaammaksi”, sanoo Julkisen sanan neuvoston puheenjohtaja **Elina Grundström**.

”Tällä hetkellä ne kuitenkin liittyvät ennen kaikkea huolimattomuuteen, laiskuuteen ja kiireeseen, eivät nerokkaasti raja-aitoja rikkovaan uudenlaiseen mainontaan.”

JSN:N TAMMIKUISESSA kokouksessa *Itä-Savo* sai langettavan päätöksen piilomainonnasta. Etusivun tekstimainoksesta oli unohtunut mainita siitä, että kyseessä on mainos. Lisäksi mainos oli fontiltaan *Itä-Savon* kaltainen.

Erityisen paljon piilomainontaa tapahtuu kuitenkin verkkosivuilla. Kiire ja tulospaineet aiheuttavat kiusausta kopioida markkinointimateriaalia uutisiksi, linkata jutun sisältä mainostajien sivuille tai rekrytoida kaupallisia bloggaajia, jotka eivät ymmärrä journalismin pelisääntöjä.

Piilomainontaa voi tehdä ajattelemattomuuttaan. Tarkoituksellisuutta ei siis vaadita, ei edes rahan liikettä. Myös Yleisradio on saanut langettavia päätöksiä piilomainonnasta.

Grundström korostaa, että Suomen tilanne on ajoittaisesta huolimattomuudesta riippumatta kohtuullisen hyvä. Ala on jatkuvasti osoittanut vahvaa tahtoa siihen, että raja mainonnan ja journalismin välillä pysyy selkeänä.

OHJE 16 ITSESSÄÄN on tiivis ja yksinkertainen. Viime toukokuussa JSN vielä selkeytti toimitusten käytännön työtä linjaamalla lausumassaan medialle, että mainontaa on kutsuttava mainonnaksi, ei ”yhteistyökumppanin sisällöksi”, ”kumppaniblogiksi”, tai ”sponsoroiduksi sisällöksi”. Koko media-ala oli lausuman takana. Grundström sanoo, että uudistus on koettu hyväksi ja toimivaksi.

Taustalla on ennen kaikkea tietoisuus siitä, miten helposti yleisö ärsyyntyy kokiessaan tulleensa huijatuksi.

”Ilmoitus-termistä luopumisen tarpeellisuutta mietittiin kovastikin, mutta on se selkiyttänyt tilannetta. Nyt sitten pitää vain kannustaa medioita ihan käytännön asioissa, esimerkiksi siinä, että mainos-sanan pistekoko on riittävän iso. Sehän ei riitä, että toimittajat itse hahmottavat, mikä on mainos. Merkinnän täytyy olla niin selkeä, että lukijatkin sen hahmottavat.”

JSN:N TAMMIKUUN kokouksessa langettavan päätöksen piilomainonnasta sai myös *Ilta-Sanomat*. Verkkolehden juttu käsitteli ralliautoilun MM-sarjaa. Jutun lopussa tarjottiin linkkiä Sanoma-konsernin maksulliseen nettipalveluun, jossa rallia voi katsella. Koko juttu oli vinkkauksineen kreditoitu STT:lle.

”Erityisesti nettijuttuun linkkejä laitettaessa vaaditaan suurta huolellisuutta”, Grundström sanoo.

”Jutun sisällä ei missään nimessä saa olla ostokehotuksia. Kaupallisille sivustoille linkatessa täytyy ylipäätään olla hirveän varovainen. Pääsee jo tosi pitkälle, jos ei laita tekstin sisään linkkiä kaupallisiin sisältöihin.”

Grundström muistuttaa, että että kellään maksullisen palvelun tuottajalla ei saa olla mahdollisuutta vaikuttaa juttuun.

Yleinen ongelma on tiedotteiden tai niiden osien kopioiminen juttuihin sellaisenaan.

”Sitä pitäisi kiireessäkin välttää. Kopioimalla jutusta tulee usein kritiikitön ja mainoksen näköinen.” ●

JOURNALISTIN OHJE 16

Ilmoitusten ja toimituksellisen aineiston raja on pidettävä selvänä. Piilomainonta on torjuttava.

OHJEITA ON TARKENNETTU PIILOMAINONTAA KOSKEVALLA LAUSUMALLA 2013 SEKÄ MAINONNAN MERKITSEMISTÄ KÄSITTELEVÄLLÄ LAUSUMALLA 2015. SIINÄ SUOSITELLAAN KÄYTTÄMÄÄN VERKOSSA SEURAAVIA MERKINTÖJÄ: JOKO ”MAINOS” TAI ”KAUPALLINEN YHTEISTYÖ”. LISÄKSI MERKITÄÄN MAINOSTAJAN NIMI TAI TUOTEMERKKI.

○ TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

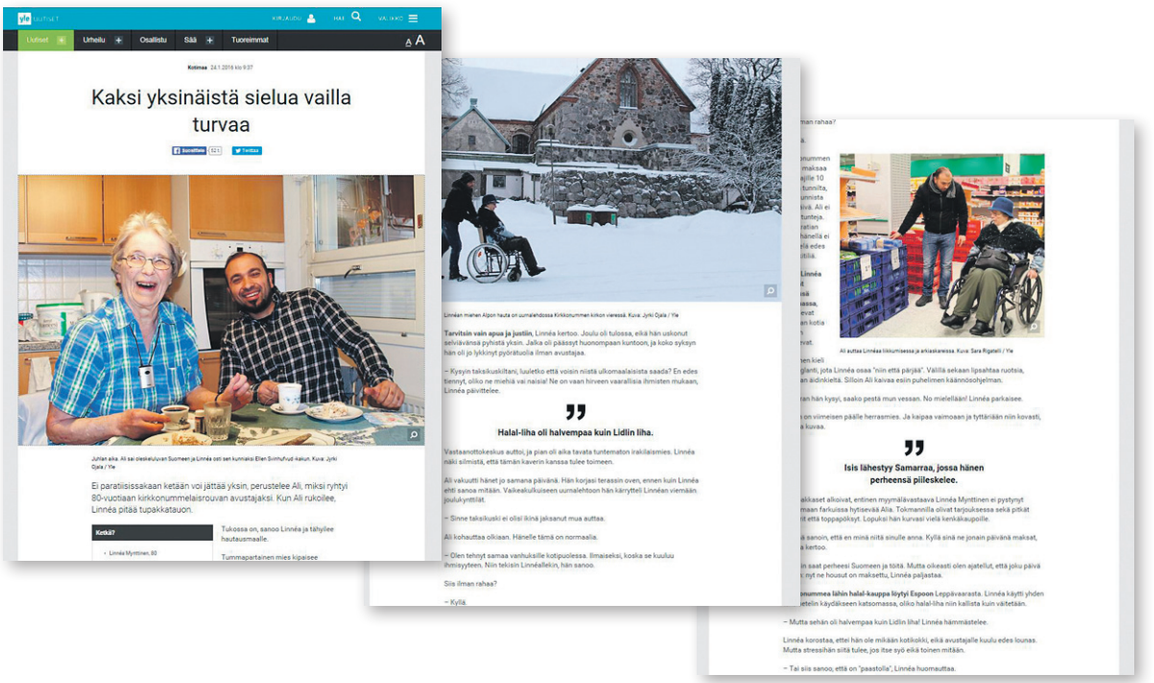

Kolmella tavalla. Sara Rigatelli teki Linnéa Mynttisestä ja Ali Kamil al-Sammarnaiesta verkkojutun lisäksi A-studion jutun ja verkkovideon. Maahanmuuttoaiheille tyypillistä kriittistä palautetta tuli yllättävän vähän, ja suuri osa siitäkin käsitteli asiakysymyksiä, kuten halal-lihaa tai eksakteja jumala-termejä. ”Mutta tämä ei ollut juttu niistä vaan Linnéasta, Alista ja siitä, miten he asioista puhuvat”, Rigatelli sanoo.

SARA RIGATELLI, 36

- Toimittaja Ylen ajankohtais- ja featuretoimituksessa.
- Työskennellyt Ylessä myös kotimaan toimituksessa, YleX Uutisissa ja Keski-Suomen uutisissa. A-studiossa syksystä 2013.
- Lumilapio-ehdokkaana viime vuonna suomalaisia Isis-taistelijoita koskevista jutuistaan.

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

JUHA-MATTI MÄNTYLÄN VALINTA

Talouselämän toimittaja **Juha-Matti Mäntylä** valitsi esiteltäväksi Ylen toimittaja **Sara Rigatellin** verkkojutun *Kaksi yksinäistä sielua vailla turvaa*.

”Artikkeli kertoi kirkkonummelaisrouva **Linnéa Mynttisestä**, 80, joka joulunpyhien lähestyessä palkkasi avustajakseen irakilaisen turvapaikanhakija **Ali Kamil al-Sammarnaien**, 36. Peloton leskirouva ja perheestään erossa elävä irakilaismies olivat todellinen löytö. Juttu oli alkuvuoden jaetuimpia uutistarinoita some-virrassani.

Juttu on myös erinomainen osoitus siitä, miten Yle rakentaa verkon ja television yhteispeliä. Verkkojuttu markkinoi *A-studion* inserttiä, joka lähetettiin vasta seuraavana päivänä.”

Myönteinen hitti

NINA ERHO, TEKSTI ● YLE, KUVA

”Kun kuulin kirkkonummelaisrouvasta, joka oli palkannut avukseen turvapaikanhakijan, ajattelin heti, että nyt on pakko tehdä juttu. Todellisuudessa kaksikko oli vielä uniikimpi kuin osasin odottaa”, sanoo Ylen toimittaja **Sara Rigatelli**.

”Juttuprosessina tämä oli aika helppo. Usein oikeiden henkilöiden löytämiseen menee aikaa, mutta tässä he olivat valmiina, todellisessa elämässä. Tehtäväkseni jäi lähinnä välittää muille heidän dialoginsa, naurunsa ja itkunsa.

Juttu kertoo kaksikosta mutta sivuaa monia kipupisteitämme: kulttuurieroja, uskontoa, naisen asemaa, työnsaantia, sopeutumista, yksinäisten miesten kokemista uhkaksi. Kaksi hahmoa kiteytti koko keskustelun, ja heidän ’yksityisestään’ syntyi mieletön määrä yleistä.

Sattumalta mukaan tuli myös draamaa, kun **Ali Kamil al-Sammarnaie** sai kesken haastattelun kuulla, että hänen Irakiin jäänyt perheensä on vaarassa. Sellaista ei voi todellakaan käsikirjoittaa. Tilanne kuitenkin kääntyi parhain päin, ja samoihin aikoihin hän sai vieläpä oleskeluluvan.

Aavistin etukäteen, että tarina vetoaa ihmisiin. Kun toimittajan oma tunneviisari värähtää, värähtää se yleensä muillakin, jos hän ei nyt aivan pilaa hommaa. Silti aiheesta syntyneiden juttuversioiden keräämät yli miljoona katselua ja klikkausta on käsittämätön määrä. Se kertoo enemmästä kuin hyvästä jutusta. Ihmisistä on helpottavaa kuulla, että kriisin keskellä tapahtuu jotain hyvääkin.

Olen seurannut turvapaikanhakija-aiheita, mutta usein toisenlaisesta, esimerkiksi tutkivasta näkökulmasta. Feature-kirjoittaminen on vasta hiljattain tullut tv-juttujen oheen, ja prosessien yhdistämistä pitää opetella. Tekstissä elämää voi kuvailla jälkeenpäin, tv-juttuun sen on tallennuttava kerralla.

Turvapaikanhakijat esitetään monesti joko ressukoina tai rikollisina, joten stereotypioita rikkovaa juttua oli oikein palo tehdä. Koska aihe on tärkeä, mutta yleisö on kyllästynyt kuulemaan siitä samaa, kertomuksiin turvapaikanhakijoista pitää löytää sävyjä. Mykät kasvot eivät riitä, vaan yksilöiden ajatukset ja ääni on saatava kuulumaan.”

KOULUTUSTA JA RAHAA FREELANCEREILLE

Suomen freelance-journalistit järjestää 31. maaliskuuta Helsingissä lehtifreelancerin peruskurssin. Myös vapaille kääntäjille sopivassa tilaisuudessa avataan muun muassa yritysmuotojen, sosiaaliturvan ja tekijänoikeuksien myymisen kiemuroita. Omista kokemuksistaan tilaisuudessa kertoo kolme freelancejournalistia, toimittajat **Maria Markus** ja **Tiina Komi** sekä valokuvaaja **Nina Kaverinen**.

SFJ suunnittelee tälle vuodelle myös muita koulutuksia. Koulutustoiveita kerätään SFJ:n verkkosivuilta löytyvällä lomakkeella.

Lehdistön freelancerit voivat myös hakea yhdistykseltä apurahoja ammatilliseen täydennyskoulutukseen 1. maaliskuuta saakka.

Marja Honkonen

LISÄTIEDOT: WWW.FREET.FI

OIKEANLAISTA KEMIAA

”Asiat menevät nopeasti vaikeiksi, kun kyse on kemiasta”, sanoo Helsingin yliopiston kemian professori **Mikko Ritala**.

Siksi toimittajan paras apu on pirauttaa asiantuntijalle – etenkin silloin, kun vastassa on jotain uskomattomalle haiskahtavaa.

”Kemisteillä on halua tuoda kemiaa paremmin esille ja olla apuna vaikka lukemalla se viimeinen juttuversio”, Ritala sanoo.

Hän vinkkaa etsimään sopivia asiantuntijoita esimerkiksi Suomalaisten Kemistien Seuran kokoamalta listalta. Kysymyksiä voisi osoittaa rohkeasti myös Helsingissä sijaitsevaan Euroopan kemikaalivirastoon.

Ritala itse on atomikerroskasvatuksen asiantuntija. Hän siis tutkii muun muassa sitä, miten materiaaleja voidaan valmistaa pinoamalla atomikerros kerrallaan

Suomessa kehitetyn atomikerroskasvatusmenetelmän sovellutukset ovat käytössä muun muassa mikroelektroniikkateollisuudessa.

Ritala ja kuusi muuta asiantuntijaa jakavat oppejaan toimittajille Journalistiliiton, Suomalaisten Kemistien Seuran ja Helsingin yliopiston kemian laitoksen järjestämässä koulutuksessa 6. huhtikuuta. Koulutus sopii yleistoimittajille. Luennoilla käsitellään muun muassa huumeanalytiikkaa, kosmetiikkasanastoa ja viinien kemiallista koostumusta.

Luentojen lisäksi osallistujat voivat kokeilla vetyauton rakentamista ja biomuovin tekemistä. Tilaisuus on maksuton.

Marja Honkonen

KEMIAA JOURNALISTEILLE -KOULUTUS HELSINGISSÄ 6.4. ILMOITTAUTUMISET: WWW.JOURNALISTILIITTO.FI

Ruokajournalismin koulutus saa jatkoa

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu ja Sanoma Media Finland järjestävät toisen ruokajournalismin opintokokonaisuuden jatkoksi viime syksynä järjestetylle.

”Ensimmäisellä kerralla tuli paljon enemmän hakemuksia ja kyselyjä kuin mitä voitiin ottaa sisään. Uskomme, että koulutukselle on edelleen tilausta”, sanoo Haaga-Helian toimittajakoulutuksen johtaja **Anne Leppäjärvi**.

Koulutuksen tavoite on antaa kokonaisvaltainen käsitys siitä, miten hyvät ruokajutut syntyvät ja mitä kaikkea ruokajournalismi voi olla. Uutta ovat podcastit ja videot, ja myös kirjoittamisen osuutta on lisätty.

”Aistiasioissa kirjoittaminen on loistava taito, mutta myös journalistinen pointti on tärkeä. Hyvä ruokajournalismi kertoo enemmän kuin että ruoka on hyvää – se linkittää ruoka-asiat ympäröivään maailmaan.”

Koulutukseen valitaan 20 opiskelijaa. Kun valinnat on tehty, ohjelmaa hiotaan vielä osallistujien tarpeiden mukaan. Koulutus alkaa 4. huhtikuuta.

Nina Erho

RUOKAJOURNALISMIN OPINTOKOKONAISUUS
HAKU 1.3. KLO 16 ASTI.
HINTA 1370 EUROA

VESSI HÄMÄLÄINEN

HAAGA-HELIAN JA SANOMAN ENSIMMÄINEN RUOKAJOURNALISMIKOULUTUS JÄRJESTETTIIN SYKSYLLÄ 2015. MINNA RAUTIO-PAKASTE, HANNA HURTTA, PETRA TUOMINEN, HELI NIEMINEN JA PRISCA LECLERC RUOKAKUVA-WORKSHOPISSA.

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Toteaa professori

Atleettinen ajokoira vai leppoisa bernhardilainen? Tätä pulmaa ratkottiin vastikään monissa journalistisissa teksteissä. Oli ilmestynyt johtajien ulkonäköä käsittelevä kirja.

Tarina ei kerro, millainen kirja. Tieteellinen tutkimusko? Yleistajuinen tietokirjako? Kiistakirjoitus vai muodikas keskustelukirja?

Ylen verkkosivujen talousuutisessa teokseen viitataan toistuvasti sanalla kirja. Kirjoittajiin viitataan professoreina.

Tämänkaltaisista jutuista välittyy vahvana vaikutelma, että nyt on taas tutkittu asioita. Jotain uutta on löydetty! Siksi kirja, siksi uutinen!

Suuri osa tutkimusuutisista ei kuitenkaan perustu uuteen tutkimukseen. Useimmiten jutut nojaavat asiantuntijoiden näkemyksiin.

Oma lukunsa ovat kirjauutiset. Niissä kerrotaan nöyrästi, kuinka tutkijat, dosentit ja professorit *toteavat*, *arvioivat, painottavat* ja *korostavat* ja vielä kerran *toteavat* sitä sun tätä.

Jotta lukija voisi arvioida jutussa esitettyjä väitteitä, hänen olisi olennaista saada tietää, mikä kirjan laji oikein on. Pelkkä kirja ei sitä kerro.

Tiedekirja on usein täynnä kaiken maailman vastuuvapauslausekkeita. Tietokirja taas kärjistää, yleistää ja oikoo mutkat. Kuinka usein laji mainitaan, kun professoreiden uusista kirjoista urakoidaan uutisia?

Ei ihme, jos lukijaparka jää siihen käsitykseen, että tässä on nyt käsillä uusinta tutkittua tietoa. Että kyllä: Johtajan pitää olla ajokoira, jos aikoo pärjätä. Bernhardilaisista ei ole mihinkään.

Tutkimuspuheessa on paljon täsmennettävää. Kaikki tutkijoiden *selvitykset*, *raportit* tai *analyysit* eivät ole tieteellisiä *tutkimuksia*. Kaikki proffien puheet eivät ole tiedettä.

Eivätkö! Ovatpas, uutisissa kerrottiin! Lausui tutkija, joka korosti...

uusiin tehtäviin

KUKA?

Anna Ruohonen, 41, aloitti helmikuun alussa *Vauva*-lehden ja *Meidän Perheen* päätoimittajana. Aiemmin hän työskenteli lehtien yhteistoimituksessa toimituspäällikkönä. Ruohonen on ollut toimittajana myös muun muassa *3T-lehdessä*, *Vihreässä Langassa*, *Taloussanomissa* ja *Talouselämässä*. Koulutukseltaan hän on valtiotieteiden maisteri pääaineenaan valtio-oppi.

Journalisti, feministi ja mutsi

Olet työskennellyt valtaosan urastasi taloustoimittajana. Oliko hyppy lapsiperhelehtiin suuri?

Ei. Journalismi on journalismia: tietojen ja haastateltavien hankkimista, kysymistä, näkökulmien etsimistä sekä kirjoittamista. Taloustoimittajan töiden lisäksi olen tehnyt aiemmin juttuja myös naistenlehtiin freelancerina.

Näkyykö taloustoimittajataustasi siinä, millaisia aiheita valitset Vauvaan ja Meidän Perheeseen?

Ei – eivätkä toivoakseni muutkaan asiat taustassani. Teemme porukalla kohderyhmämediaa odottajille ja pienten lasten vanhemmille. Kohderyhmämediaa ei voi tehdä itselle tai itsensä kautta.

Kuvailet Twitterissä olevasi ”journalisti, feministi ja mutsi”. Teetkö feministisiä lehtiä?

Minulla on oma Twitter-tilini, *Meidän Perheellä* ja *Vauvalla* omansa. Feminismi ajaa sukupuolten tasa-arvoa, ja siinä mielessä se sopii lehtiimme: sukupuolten tasa-arvon toteutuminen tai toteutumatta jääminen näkyy perhearjessa. Me olemme tasa-arvoisen perhe-elämän puolella. Isien rooli on iso asia. Monen työpaikalla suhtaudutaan kielteisesti isien perhevapaisiin. Siinä on muutoksen paikka.

Sinulla on kaksi alle kouluikäistä lasta. Voisiko lapseton johtaa Vauvaa ja Meidän Perhettä?

Työ ei perheellisyyttä kysy, kunhan on vilpittömästi kiinnostunut siitä, millaista perhe-elämä on ja mikä vanhempia kiinnostaa.

> ”Feminismi ajaa sukupuolten tasa-arvoa, ja siinä mielessä se sopii lehtiimme.

Vauva ja Meidän Perhe on suunnattu hieman eri lukijoille, mutta ne molemmat kilpailevat Otavamedian Kaksplussan kanssa. Mitä ajattelet kilpailutilanteesta?

Kilpailu on monipuolista, eikä sitä kannata ajatella lehtien välisenä – se ei enää vastaa todellisuutta. Mediankäyttö muuttuu, ja siinä kyydissä olemme entistä paremmin mukana, kun uudistimme viime vuonna *vauva.fin* lehtiemme yhteiseksi kotisivuksi.

Kaksplus on muuten hyvä lehti. Olin vuosia myös sen kestotilaaja.

vauva.fi tunnetaan värikkäästä keskustelupalstastaan. Kuinka paljon seuraat palstaa?

Paljon. Siellä on valtavasti ihmisiä keskustelemassa juuri niistä asioista, joista mekin kirjoitamme. Toimitus myös kuratoi keskusteluja ja kuratoidut keskustelut ovat olleet todella suosittuja. Aiemmin asiantuntijat vastasivat kysymyksiin lehtien palstoilla, nyt viemme heidät livenä nettiin toimittajien vetämiin teemakeskusteluihin.

Kerrot Twitterissä myös, että sinulla on ”musta vyö kotitöissä”. Mitkä ovat vahvimmat lajisi?

Olen haka löytämään kurahanskoille pareja, nimikoimaan, tekemään spagettia, rakentamaan majoja ja pyyhkimään kaikkea – ja tekemään näitä asioita yhtä aikaa.

Janne Salomaa

SATTUU TAPAHTUU

Jalkapalloa pilvien päällä

Huhtikuu 2004, Mojaven autiomaa, Kalifornia.

Seison paahteessa ympärilläni 150 lentokonetta, joukko insinöörejä ja paikallista mediaa. Taustalla smalltalkkaavat pikkukaupungin pormestari ja Finnairin myhäilevä taloustiedottaja, joka ei vielä tiedä, että tulevasta viikosta on tulossa hänelle tuskallinen: ”Ensimmäinen ja viimeinen koneenhakumatka, jolla on mukana toimittajia”, kuten hän viikon lopulla toteaa.

Finnair on lennättänyt meidät kolme journalistia Los Angelesiin ja ajeluttanut sieltä 150 kilometriä sisämaahan. Nyt olisi tarkoitus lentää takaisin Helsinki-Vantaalle yhtiön käytettynä hankkimalla MD-11-matkustajakoneella.

Sen verran tiukka aikataulu on, että *Turun Sanomien* aamupalaverissa keikasta ei tullut kisaa.

Kentällä kuitenkin selviää, että kone ei ole valmis. Suomi-toimittajat on siis kärrättävä yösäilytykseen ja paikaksi valikoituu Hollywood. Seuraavana päivänä kuvio toistuu: testilennolla on yhä havaittu korjattavaa. Tulee siis nähtyä myös Los Angelesin konserttitalo ja Route 66! Kolmantena aamuna tiedetään jo, että lisäöitä tulee ainakin kaksi.

Tiedottajaa huokailuttaa, mutta hän on etevä: vuokra-auton nokka kääntyy tällä kertaa Las Vegasiin, jossa yöpyminen on halpaa.

Viikoksi venähtänyt reissu oli nuorelle toimittajalle mainio toimittajakoulu, mutta riemukkain hetki koittaa paluumatkalla. Kun konejätti viimein rullaa autiomaakentältä kohti Helsinkiä, on matkustamossa asennettuna vasta bisnes-luokka. Tyhjässä takaosassa järjestetään Kanadan ilmatilassa jalkapallo-ottelu, Atlantin päällä siirrytään minigolfiin.

Anne Leppäjärvi

KIRJOITTAJA ON HAAGA-HELIAN TOIMITTAJAKOULUTUKSEN JOHTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Tyvestä latvaan. Anniina Louhivuori on vastannut nykyään neljän maakuntalehden yhteisen sivuston Sunnuntaisuomalaisen ulkoasusta 18 vuotta. Ottaessaan pestin vastaan hän ei vielä tiennyt mitään sanomalehden tekemisestä.

Palkintosateessa vuodesta toiseen

JANNE AROLA, TEKSTI ● PETRI BLOMQVIST, KUVA

Sunnuntaisuomalaisen ulkoasuvastaava Anniina Louhivuori kuvittaa vaikka muovailuvahalla tai pullataikinalla.

Sunnuntaisuomalaisen kahvihuoneen seinä on tapetoitu kunniakirjoilla. Vuodesta 2001 lähtien sivusto on pokannut vuosittain jopa useita palkintoja kansainvälisissä ulkoasukilpailuissa, muun muassa Society for News Design Scandinaviassa (SNDS) ja European Newspaper Awardissa.

Palkintojen vastaanottajana toistuu yksi nimi: **Anniina Louhivuori**. Hän on *Sunnuntaisuomalaisen* – tuttavallisemmin *Susun* – ulkoasuvastaava.

Nyt Louhivuori istuu työpisteellään ja miettii, miksi *Susun* sivuja ylipäätään lähetetään kilpailuihin. Kilpaileminen luovalla alalla tuntuu välillä ristiriitaiselta ja ahdistavaltakin.

”Tuntuu tärkeältä saada palautetta alan huipuilta, jotka pitävät sanomalehden ulkoasua tärkeänä”, hän sanoo lopulta.

Omiin kuvituksiinsa Louhivuori etsii aina oivaltavaa näkökulmaa. Joskus se löytyy jutun sivulauseesta, joskus selaamalla kuvapankkien kuvia, jotka ovat itsestäänselvyyksiä.

Louhivuori toivoo, että hänen työnsä tunnistetaan lämpimästä huumorista ja iholle menemisestä.

”Kyynisyydestä en tykkää yhtään, se tuhoaa journalismin, taiteen ja kaiken. Aina pitää osata asettua toisen ihmisen asemaan.”

LOIHUVUORI TOTEUTTAA kuvituksiaan esimerkiksi muovailuvahalla tai pullataikinalla, kuten elokuussa 2007 julkaistussa jutussa *Liian iso ihmiseksi*. Ylipainoisten syrjimisestä kertovan jutun kuvituksesi Louhivuori leipoi pulleaa tyttöä muistuttavan pullan.

”En halunnut mitään inhorealistista rasvakasaa. Pulla liittyy syömiseen, ja siinä on miellyttäviä, pehmeitä muotoja. Minusta lopputulos on hyvin sensuelli.”

Louhivuoren mielestä ammattimaisen lehtikuvan ja -kuvituksen merkitys ei ole vähentynyt, vaikka nykyään kuka tahansa voi ottaa teknisesti hienoja kuvia älypuhelimella.

”Visuaalisen hahmottamisen tarve on ollut olemassa luolamaalauksista lähtien”, hän sanoo ja väläyttää pienen, oivaltavan hymyn. ”Toivon, että lehdet arvostavat valokuvia, käyttävät niitä hyvin ja antavat kuvaajille sen roolin, mikä heille kuuluu. Se on pitkälti arvovalintakysymys.” ●

kolumni

Pää uuteen asentoon

”Suomi kurittaa yksinyrittäjiä kaikessa, mikä liittyy sosiaaliturvaan.

HANNA RUSILA viestikulma@phnet.fi KIRJOITTAJA ON KIELTENOPETTAJAKSI OPISKELEVA FREELANCETOIMITTAJA JA -SUOMENTAJA.

Journalistin helmikuisessa nettibarometrissä reilut 40 prosenttia vastaajista koki, että mediaalalta kannattaa pelastautua heti kun voi.

Moni tottelee, tai vähintään kehittää suunnitelma b:n pöytälaatikkoon. Sellainen lienee kohta jokaisella. Omassa päässäni muhi ideoita varmaan f:ään asti, mutta oikeasti ne olivat leikkiä. Tai niin luulin.

Kunnes eräänä päivänä tiesin kristallinkirkkaasti suuntaavani kohti b:tä. Yllätin itsenikin. Olenko tosissani? Tiedänkö, mihin ryhdyn palatessani opiskelijaksi? Aionko pitää happitauon vai todella vaihtaa ammattia?

Olin sentään vannoutunut free, jonka ammatti-identiteetti oli vahva. Tosiseikat piti silti tunnustaa. Kun tulot putosivat nopeasti melkein puoleen, työviikot pitenivät kohtuuttomiksi ja terveyden rajat kolkuttelivat, oli pakko miettiä: jaksanko tätä vielä kauan?

Niin sanotut hyvät asiakkaat (jokainen free tietää, mitä tarkoitan) olivat katoamassa kiven alle. Jäljellä oli pääosin niitä ei-mieluisia (tiedätte tämänkin). Pompottelua, pilkallisen huonoja palkkioita, loputonta venymistä, sanelupolitiikkaa, viivyttelyä laskunmaksussa. Liiton juristiltakin tarvitsin neuvoa ensi kertaa.

Suomi kurittaa yksinyrittäjiä kaikessa, mikä liittyy sosiaaliturvaan. Kun ammatissa menee mukavasti, sen sietää. Vastineeksi saa maailman parhaan kannustimen: voi valita itse, mitä tekee, milloin tekee, kenen kanssa ja kuinka paljon. Kovat ajat kääntävät kaiken päälaelleen. Kun sitten lopulta vetää johtopäätöksensä, kuritus ja byrokratia vasta alkavat.

Yrittäjä saa kriteerit täyttäessään aikuiskoulutustukea – nyt, kun sitä vielä myönnetään – bruttona karvan yli 700 euroa kuussa. Palkkatoimittajalle sitä rapsahtaa reippaasti tuplat. Yrittäjätulojen pitää myös pudota tuntuvasti viimeksi vahvistettuun verovuoteen nähden. Jos kohdalle osui huono sauma, voi sanoa hyvästit elannon täydentämiselle.

Sitten ovat vielä YEL-maksun ja alv-velvollisuuden alarajat. Räknää nyt siinä, kannattaako hyviäkään töitä huolia, kun virut tuloloukussa ja opiskellakin pitäisi.

En vielä tiedä, mutta veikkaan. Ehkä vaikeinta b:n toteutuksessa on kääntää pään asento. Kun on tottunut innostumaan työtarjouksista, nyt pitäisi osata toivoa, ettei niitä tulisi.

Suossa rämpivällä maalla olisi tosiaan talkoiden paikka.

Det siger deltagerne:

"En inspirerande resa av hög kvalité. Intressant, brett, effektivt och roligt. Alla nordiska journalister borde få gå en kurs som den här."
(Finsk deltager 2015)

"Jag njöt, och sög i mig all ny info som en svamp. Lärde mig mycket nytt både om SoMe, EU-apparaten och Island."
(Svensk deltager 2015)

"Den gode arbeidsmoralen og oppmøtedisiplinen hos de andre deltakerne virket motiverende. Jeg har notert to fulle forelesningshefter, som jeg tar vare på."
(Norsk deltager 2015)

"Europa og Norden er kommet nærmere. Kurset har gitt meg perspektiv og bredde, og en dypere forståelse for hvor i verden jeg og min avis står. Jeg står nå mer trygt i de større sammenhengene."
(Norsk deltager 2015)

Aarhus 2016:
Pres på Norden

Journalistit kohtaavat työssään monimutkaisia ilmiöitä, jotka eivät rajoitu vain kotimaahan. Heidän on oltava perillä esimerkiksi pakolaiskriisistä, ilmastonmuutoksesta ja talouden liikkeistä.

Digitaalisten työkalujen avulla voit yhä paremmin perehtyä vallankäyttöön ja raportoida vaikkapa EU:n toimielinten tai Pohjoismaiden neuvoston istunnoista. Lähde mukaan ja kartuta tietojasi Pohjoismaista ja uusista metodeista.

Kurssikieli on "skandinaviska".

Suomalaisosallistujille järjestetään ennen kurssin alkua Helsingissä perehdytys tanskan kieleen.

norden
Nordisk Journalistcenter

Nordisk Journalistcenter
DANMARKS MEDIE- OG JOURNALISTHØJSKOLE

NJC 2016 – 3 uger i højt tempo

Titel:
Aarhus 2016: Pres på Norden

Sted:
Reykjavik, København og Bruxelles

Tidspunkt:
22. oktober-12. november 2016

Rejseplan:
Primo oktober: Introducerende online-webinar 2 x 2 timer

22.-29. oktober: Reykjavik

29. oktober-4. november: København

4.-12. november: Bruxelles

Pris: 30.000 DKK

TILMELD/ANMÄL SENEST 4. JUNI PÅ WWW.NJC.DK

”Kun yritetään estää omasta poikkeavien näkemysten esittäminen, ollaan sananvapauden ytimessä.

Aika tutkia uhkailua

Journalisti 2/2016 on käsitellyt laajalti vihaa tihkuvia verkkosivuja ja mielipideterrorismia. Näitä vaikuttamisen kuvioita rakennetaan pitkällä linjalla, kuten osoittaa tapaus **Johan Bäckman**, joka otettiin esiin paketin Venäjän osuudessa.

Hän aloitti uransa kohta 20 vuotta sitten, kun *Helsingin Sanomat* julkaisi toukokuussa 1996 Bäckmanin arvion kirjasta *Venäjä jättiläinen tuuliajolla*, tekijät **Anne Sailas** (nykyisin **Kuorsalo**), **Ilmari Susiluoto** ja **Martti Valkonen**. Arvion otsikkona oli *Venäjä jälkisuomettuneen näkökulman mukaan, Paha ja perverssi maa*.

Lehden etusivulla arviota mainostettiin otsikolla *Neuvostomaan raunio varjostaa yhä Venäjän kuvaa* ja tekstissä todettiin, miten nyt itänaapuri inspiroi ”mitä mielikuvituksellisimpiin parjauksiin”. Mikä kirjassa oli ”parjausta”, sitä ei kerrottu, vaan riitti, että Bäckman leimasi kirjoittajat jälkisuomettuneiksi. Samalla hän toimi jo tuolloin henkisen väkivallan aseilla.

Leimaaminen ja pelottelu ovat ensi askelia suoranaiseen uhkailuun, johon on nyt päästy somen ja internetin myötä. Tien päässä on siirtyminen virtuaalisesta väkivallasta tekoihin.

On ihailtavaa, että **Hanna Huumonen** on uskaltanut lähteä kampanjoimaan *MV-lehteä* vastaan ja saanut ihmiset ymmärtämään, mistä on kysymys.

Mekin kolme Bäckmanin ensimmäisiksi uhreiksi joutunutta yritimme vastustaa käyttöön otettuja menetelmiä, mutta epäonnistuimme. Onneksi *MV-lehden* kohdalla hedelmien kypsymistä ei ole jääty seuraamaan sivusta.

Kun yritetään estää omasta poikkeavien näkemysten esittäminen ja ylipäänsä kriittinen asioiden tarkastelu, ollaan sananvapauden ytimessä. Olisiko aika tehdä laaja tutkimus, miten toimittajia Suomessa on vaikkapa 50 viime vuoden aikana painostettu ja uhkailtu? Mikä on ollut omistajien, poliittisten päättäjien ja muiden tahojen osuus?

Turhempaakin on tutkittu, ja esimerkiksi Helsingin Sanomain Säätiö varmasti ja jopa mieluusti rahoittaa tällaista hanketta. Varsinkin, kun muistitietoa aihepiiristä sen eri kanteilta on helposti saatavilla.

Anne Kuorsalo
TOIMITTAJA

Journalistin mieli ja osaaminen säilyvät

*Journalisti*n verkkolehden 2/2016 barometrissa 41 prosenttia journalisteista oli sitä mieltä, että viestintätehtäviin siirtyvää journalistia kannattaa onnitella siltä pohjalta, että media-alalta kannattaa pelastautua heti kun voi.

Toisaalta osa oli sitäkin mieltä, että viestintätehtävissä pääsee hyödyntämään kaikkea uralla oppimaansa.

Median ansaintamallien kriisin alistuneen ihmettelyn sijaan meidän, suomalaisten journalistien, kannattaisi olla ylpeitä identiteetistämme ja osaamisestamme.

Olen itse tehnyt reilun vuoden työtä täysin toisen alan järjestössä, joskin olin siirtynyt uutistyöstä sananvapausjärjestöihin jo yli kymmenen vuotta sitten.

Journalistin koulutuksesta, kokemuksesta ja mielenlaadusta on työssäni ollut pelkkää hyötyä. Journalisti osaa seuloa epäolennaisesta olennaisen, journalisti tietää, miten tärkeää on selkeä ja avoin viestintä toimijalle kuin toimijalle. Journalisti ei kumartele kuvia, vaan tarttuu puhelimeen ja soittaa isoimmallekin pampulle tietäen, että yleisöllä on oikeus tietää.

Mikä tärkeintä, journalistiin on sisään rakennettu ymmärrys oikeudenmukaisuudesta ja epäoikeudenmukaisuudesta.

Suomessa on erittäin korkealaatuinen journalistikoulutus. Tänä vuonna Haaga-Helian ammattikorkeakoulun journalismikoulutus on jopa Bonnier-ehdokkaiden joukossa. Maailmalla liikkuessani olen saanut huomata, että suomalaisilla journalisteilla ja tavaramerkillämme sananvapaudella on annettavaa muillekin.

Alalla rytisee, se on totta, mutta se ei tarkoita, että osaamisellemme ei olisi käyttöä.

Viestintätoimistot ja yritysten viestintäosastot vetävät väkeä. Hyvä niin: ihmiset tarvitsevat töitä ja yritykset tarvitsevat osaajia. Voisiko tämän muutoksen nähdä positiivisena: journalistin mielenlaadulla varustettu ihminen voi olla todellinen voimavara.

Parhaimmillaan yritys- ja järjestöviestintään työllistyvät journalistit voivat avata yhteiskuntaa. Kerran journalistin mieli, aina journalistin mieli.

Salla Nazarenko
JOURNALISTI, TOIMINNANJOHTAJA,
LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU RY

JSN antoi neljä langettavaa

Julkisen sanan neuvosto käsitteli helmikuun kokouksessaan kymmenen kantelua, joista neljä päätyi langettavaan päätökseen ja kuusi vapauttavaan.

Kolme langettavista sai *Iltalehti*, jonka kahdesta jutusta neuvosto löysi piilomainontaa.

Kolmas langettava tuli lehden julkaisemasta kännykkävideosta opettajan voimankäytöstä välituntitappelun jälkeen. Neuvoston mukaan voimankäytön motiivi jäi huolimattoman editoinnin vuoksi epäselväksi, eikä yleisölle kerrottu opettajan halunneen estää oppilasta jatkamasta väkivaltaista käytöstä. Opettaja oli videolta tunnistettavissa.

Iltalehti seurasi tapauksen poliisitutkintaa, jossa opettaja lopulta sai puhtaat paperit. Jatkojutut linkitettiin alkuperäiseen uutiseen kuitenkin vasta kahden viikon jälkeen, kun lehti sai JSN:stä vastauspyynnön kanteluun.

Langettavan sai myös *Suomen Kiinteistölehti*, joka jätti julkaisematta jo luvatun ja hyväksytyn vastineen.

Kolmesta vapauttavasta päätöksestä neuvosto äänesti. *Savon Sanomien* jutussa Itä-Suomen hovioikeuden tuomiosta oli asiavirhe, jonka lehti oikaisi saatuaan tiedon siitä. Tieto oli lapsen törkeää seksuaalista hyväksikäyttöä ja pahoinpitelyä käsitelleen tuomion salaisessa osassa. Vapauttava tuli äänin 10–1.

Iltalehti taas julkaisi some-myrskyn silmään joutuneen aktiivipoliitikon haastattelun, jonka tehnyt toimittaja on ollut saman puolueen kunnallisvaaliehdokkaana. Neuvosto katsoi, että kytkös saattoi vaikuttaa jutun näkökulmaan ja sisältöön, muttei löytänyt näyttöä siitä. Lehti sai vapauttavan äänin 10–2.

Ilta-Sanomien jutun otsikossa käytettiin termiä ”laiton pakolainen”. Toimitus täsmensi myöhemmin, että kyse on laittomasti Suomessa oleskelevista ihmisistä. Vapauttavan puolesta äänesti 11, yksi vastaan.

Lisäksi JSN merkitsi tietoonsa kuusi puheenjohtajan tekemää vapauttavaa päätöstä.

Marja Honkonen

Ruokajournalismin rakentaja

Kauppalehden toimittaja **Hannu S. Vanhanen** menehtyi pitkän sairauden uuvuttamana sunnuntaina 24. tammikuuta. Hän oli 55-vuotias. Hän syntyi 7. kesäkuuta 1960 Jämsässä.

Hannu, lempinimeltään **Ässä**, teki klassisen toimittajauran. Hän kulki paikallislehtien kautta *Forssan lehteen* 1986 ja sieltä *Kauppalehteen* toimitussihteeriksi 1995. Kuvaavaa hänen luonteestaan oli se, että hän teki innokkaasti töitä vielä viikkoa ennen kuolemaansa.

Ässä oli monitaitoinen. Hän osasi ulkoasun, talouselämän ja yrittäjämaailman. Tietokoneet tottelivat häntä.

Pysyvän jäljen lehtiinsä Ässä jätti osaavana gastronomina. Hän oli ruoan ja viinin vankka asiantuntija. Hänestä tuli tekijä matkailubisneksen tuntijana turismista hotelli- ja ravintolatoimintaan saakka.

Kauppalehti Optio toi lukijoille laadukkaat ravintola-arviot 1990-luvulla. Ässä oli keskeinen hahmo niiden takana. Työ sai huippunsa 2004. Silloin ilmestyi klassikoksi tullut kirja *Suomen parhaat ravintolat*, jonka hän teki yhdessä **Hannu Lahtosen** kanssa. Työ- ja lomamatkoillaan ulkomailla Ässä otti tavakseen ruoasta kirjoittamisen.

Kaipaamme lämmintä ja avuliasta työtoveria. Ässä lähti usein töistä viimeisenä ja sammutti valot.

Hannu Lahtonen
Heikki Haapavaara
KIRJOITTAJAT OVAT HANNU S. VANHASEN YSTÄVIÄ JA TYÖTOVEREITA

Kirjeenvaihtajana aitiopaikalla

Ulkomaantoimittaja **Mikko Eronen** kuoli 4. tammikuuta Helsingissä 69-vuotiaana. Hän oli syntynyt Porissa 29. syyskuuta 1946.

Mikko opiskeli englannin kielen kääntäjäksi, mutta Sanomien toimittajakoulun kolmas vuosikurssi vei hänet *Helsingin Sanomiin* ja ulkomaanjournalismin pariin. Kirjeenvaihtajauransa hän aloitti Tukholmassa. Suuria muutoksia hän pääsi todistamaan lehden kirjeenvaihtajana pysähtyneisyyden ajan Moskovassa.

1990-luvun alussa Mikko siirtyi Yleisradion Venäjän pääkirjeenvaihtajaksi. Samalla hän huomasi olevansa aitiopaikalla: myrskyn keskellä kertomassa jättiläisvaltion hajoamisesta. Häneltä suomalaiset saivat kuulla **Mihail Gorbatshovin** erosta ja Neuvostoliiton lakkauttamisesta jouluna 1991.

Ylen suorasukainen raportointi sai presidentti **Mauno Koiviston** ärtymään, minkä myös Mikko sai tuntea. Kollegat pitivät epäoikeudenmukaisena sitä, että harkitseva ja tasapuolinen kirjeenvaihtaja joutui presidentin tulilinjalle.

Työssään Mikko oli monipuolinen ja säilytti malttinsa tiukoissakin tilanteissa. Kotimaahan palattuaan hän työskenteli ulkomaan ajankohtaisohjelman *Atlaksen* toimitussihteerinä, jonka kolmen sukupolven työryhmässä kokemuksen ääni oli arvossaan.

Tellervo Yrjämä-Rantinoja,
Markus Lyra ja Jyrki Saarikoski
KIRJOITTAJAT OVAT MIKKO EROSEN YSTÄVIÄ JA TYÖTOVEREITA.

Päätoimittajana yli 26 vuotta

Metsälehden pitkäaikainen päätoimittaja **Paavo (Pasi) Seppänen** menehtyi sairauteen 4. tammikuuta Helsingissä. Hän oli 66-vuotias. Seppänen syntyi 1. huhtikuuta 1949 Virtasalmella. Hän opiskeli toimittajatutkintoa Tampereen yliopistossa, mutta työelämä houkutteli mukaansa kesken opintojen. Kokemusta karttui *Savon Sanomissa*, *Uudenkaupungin Sanomissa*, *Helsingin Sanomissa* ja *Länsi-Uusimaassa* sekä freelancetoimittajana.

Metsälehdessä Seppänen aloitti 1979. Vuonna 1983 hänet nimitettiin päätoimittajaksi ja 1995 Kustannusosakeyhtiö Metsälehden toimitusjohtajaksi. Toimitusjohtajan tehtävän ohella hän jatkoi päätoimittajana aina eläkkeelle siirtymiseensä saakka 2010.

Paavo Seppänen oli määrätietoinen ja innostava. Hän osasi ennakoida ilmiöitä ja kehitellä uusia väyliä tiedon välittämiseen. Lehden rinnalle syntyi metsäaiheisia kirjoja, verkkopalveluja ja aikakauslehti *Metsälehti Makasiini*. Parin hengen toimitus kasvoi yli 30 vuotta kestäneen uran aikana 22 hengen kustantamoksi.

Paavo Seppänen arvosti nautintoja kuten purjehdusta, kulinarismia ja hyviä keskusteluja. Hän harrasti myös metsästystä ja metsänhoitoa. Sairauden oireet yllättivät kesken kevään istutustöiden.

Eliisa Kallioniemi
KIRJOITTAJA ON PAAVO SEPPÄSEN TYÖTOVERI VUOSIKYMMENTEN AJALTA.

Joka sään kuvaaja

Freelancekuvaaja **Tauno Romppainen** kuoli 74-vuotiaana 27. tammikuuta. Hän oli syntynyt 9. heinäkuuta 1941.

Yli kolmekymmenvuotisen kuvaajauransa aikana hän kiersi kameransa kanssa niin Lapin korkeimmat tunturit, Muurmannin rannikon kuin Lofoottien saariston. Hän oli kuvaaja 24 tuntia vuorokaudessa.

Hän kuvasi moottorikelkkojen, mönkijöiden, helikoptereiden, lentokoneiden, troolareiden ja jokiveneiden kyydissä. Hän laski suurimmat Lapin kosket kumilautalla ja kuvasi tapahtumat arkistoonsa.

Tutustuin **Taneen** viisikymmentäluvun loppupuolella, kun tulin Pelkosenniemeltä Rovaniemelle opiskelemaan ilta-ammattikoulussa. Olimme molemmat pätkätyöläisiä, ja Tane luovutti minulle työpaikkansa, jonka hän jätti siirtyäkseen autoilija-isänsä kaveriksi.

Kun Tane sai tädiltään piikkinokka-Mossen, maailma oli auki nuorukaisille. Teimme ensimmäisen ”haastattelumme” Sodankylän tansseissa. Tanella oli kamera kaulassa ja minulla muistilehtiö ja kynä kädessä. Juttua ei reissulta koskaan syntynyt, vaikka yöseuraa saimmekin.

Ammatti siitä lopulta tuli. Kun aloitin töissä Rovaniemellä Ylessä, Tane oli liittynyt kaitafilmikerhoon. Siitä alkoi hänen polkunsa ammattilaiskuvaajaksi.

Esko Ranta
KIRJOITTAJA ON TAUNO ROMPPAISEN YSTÄVÄ JA TYÖTOVERI 1950-LUVULTA LÄHTIEN.

TOIMITTAJA-STIPENDIT

Helsingin Sanomain Säätiö julistaa haettavaksi toimittaja-stipendejä uransa keskivaiheilla oleville toimittajille.

Stipendit myönnetään heinäkuussa järjestettävälle kolmiviikkoiselle tutkivan journalismin kurssille New Yorkiin. Kurssin järjestäjä on Columbia University Graduate School of Journalism.

Ohjelmiin haetaan täyttämällä sähköinen hakulomake osoitteessa: https://www.apurahat.net/hssaatio/ Hakuaika päättyy 14.3.2016.

Lisää tietoa stipendeistä:
www.hssaatio.fi/toimittajastipendit
www.stipendiblogi.fi

HELSINGIN SANOMAIN SÄÄTIÖ

Helsingin Sanomain Säätiö on media-alan merkittävä kehittäjä ja suomalaisen viestintäteollisuuden, erityisesti sanomalehden tukija. Säätiö edistää ja tukee korkeatasoista viestintään ja viestintäteollisuuteen ja sananvapauden edistämiseen liittyvää tutkimusta ja alan koulutusta. Päivälehden arkisto ja Päivälehden museo ovat osa Helsingin Sanomain Säätiötä.

Tuiskun säätiön apurahat

Toimittaja Onni V. Tuiskun säätiö jakaa ensi sijassa matka- ja virkistyskäyttöön tarkoitettuja apurahoja kaikille toimittajille ja lehtitalojen toimihenkilöille. Hakemus täytetään ja lähetetään säätiön nettisivulla. Hakuaika päättyy 31.3.2016.

Toimittajien on mainittava hakemuksessa, onko hän Nuorsuomalaisen Sanomalehtimiesyhdistyksen tai Suomalaisen Sanomalehtimiesliiton jäsen.
www.tuiskunsaatio.fi

SUOMEN KULTTUURIRAHASTO

KULTTUURIJOURNALISMIN MESTARIKURSSI

Suomen Kulttuurirahasto järjestää syksyllä 2016 laajan, toimittajille suunnatun koulutuskokonaisuuden. Koulutus antaa perustiedot eri taiteenaloista ja taustatietoa niiden kriittiseen arviointiin sekä kannustaa keskusteluun kulttuurijournalismin tehtävistä ja yleisöistä.

Koulutus on tarkoitettu
- työsuhteessa oleville toimittajille tai freelancereille
- kulttuuriin suuntaaville yleistoimittajille tai jo erikoistuneille kulttuurijournalisteille osaamisen syventämiseen ja laajentamiseen

Edellytyksenä on näyttö osaamisesta kirjoittajana tai radio- tai tv-toimittajana. Osanottajat valitaan hakemuksen, haastattelun sekä kirjoitus- tai muiden työnäytteiden perusteella.

Kurssille valitaan 15 henkilöä, jotka saavat viiden kuukauden ajaksi yhteensä 10 000 euron verottoman apurahan elinkustannusten kattamiseen. Kurssin aikana osanottajilla ei voi olla muuta työtä, ja heidän tulee sitoutua osallistumaan koko ohjelmaan.

Kurssi alkaa ennakkotehtävällä ja etätyöskentelyllä 1.8.2016 ja päättyy 21.12.2016. Kurssin tarkempi ohjelma on osoitteessa **www.skr.fi/mestarikurssi**

Koulutukseen haetaan sähköisellä hakulomakkeella **1.-18.3.2016**.

Ohjeet ja hakulomake osoitteessa www.skr.fi/apurahat

WWW.SKR.FI

Journalisteja varten. Antti Manninen korostaa, että vaikka Jokes on Journalistiliiton perustama, sen tehtävä ei ole tukea ammattiliiton edunvalvontaa vaan suoraan journalisteja.

Miljoonia journalisteille

JANNE SALOMAA, TEKSTI ● HELI SAARELA, KUVA

Kohta 25 vuotta täyttävä Jokes on jakanut ammattikunnalle yli kuusi miljoonaa euroa. Enemmänkin olisi jaettu, jos hyviä hakemuksia olisi tullut riittävästi, sanoo Antti Manninen.

”Esittäkää toiveita toimittajat”, sanoo Journalistisen kulttuurin edistämissäätiön hallituksen puheenjohtaja **Antti Manninen**. Hän kaipaa journalisteilta ajatuksia siitä, millaisia kursseja Jokesin pitäisi järjestää ja miten säätiö käyttäisi rahojaan parhaalla tavalla ammattikunnan hyväksi.

Rahaa Jokesilla on. Viime vuonna se sai noin 785 000 euroa Kopiosto-korvauksia lehtijuttujen ja -kuvien kopioinnista julkisissa laitoksissa, yrityksissä ja yhteisössä.

Säätiön tehtävä on kehittää journalistien ammattitaitoa. Se myöntää vuosittain noin 300 apurahaa esimerkiksi täydennyskoulutukseen, kielikursseille ja opintojen loppuunsaattamiseen. Jokes myös tukee journalistien näyttelyitä ja julkaisuja sekä alan tutkimustyötä.

Tähän mennessä Jokes on jakanut 6,2 euroa miljoonaa euroa. Lisäksi sen rahastot ovat myöntäneet stipendejä muutamia satoja tuhansia euroja.

Hyvin suosittuja ovat apurahat valmiskursseille, jotka säätiö tilaa tai itse järjestää. Muihinkin koulutuksiin voisi saada stipendin, mutta harva toimittaja etsii kursseja Jokesin listan ulkopuolelta. Manninen toivookin hakijoilta enemmän aloitteellisuutta.

Manninen haluaisi Jokesin tukevan nykyistä enemmän myös uusien journalististen innovaatioiden kehittämistä. Viime vuonna säätiö perusti tarkoitusta varten 20 000 euron Jokes-Nova-apurahan. Puheenjohtaja kuitenkin pettyi Nova-hakemuksiin.

”Hakemuksia tuli vähän, ja monet niistä olivat huonoja. Erilaisista verkkolehdistä tuli paljon ehdotuksia, mutta ei verkkolehti ole enää ole mikään uusi innovaatio.”

Hallitus hylkää hakemuksia myös silloin, kun korvattavaksi haetaan kuluja, jotka kuuluisivat työnantajan tai toimeksiantajan maksettavaksi kuten työmatkoja. Poikkeuksen muodostavat keväällä jaettavat työskentelyapurahat, joilla säätiö kannustaa tarttumaan työläisiin aiheisiin.

Koska Jokes on jakanut avustuksia suunniteltua vähemmän ja koska sen sijoitukset ovat tuottaneet hyvin, säätiölle on kertynyt noin kolmen miljoonan euron omaisuus, johon luultavasti kajotaan lähivuosina, sillä Kopiosto-tuotot todennäköisesti pienenevät. Valokopiointikorvaukset ovat vähentyneet vuodesta 2013 lähtien, ja digikopioinnin osuus Jokesin Kopiosto-potista jää vielä noin kymmeneen prosenttiin. ●

JOKESIN APURAHOJEN HAKU ALKAA HUHTIKUUN LOPULLA. LISÄTIETOJA: JOKES-SAATIO.FI

Yhdistykset

TSY:N ALUEOSASTON vuosikokous on 3. maaliskuuta kello 18 Turussa ravintola Teinissä. Ilmoittaudu viimeistään 29.2. **Mathias Lutherille**, asiamies@turunsanomalehtimiesyhdstys.fi tai 040 628 0488.

HÄMEEN-UUDENMAAN JOURNALISTIEN vuosikokous on 12. maaliskuuta kello 13 Lohjalla Gasthaus Lohjassa, Laurinkatu 1. Ilmoittaudu 3.3. mennessä: huj@saunalahti.fi tai tekstiviestillä 044 2170569.

HELSINGIN SANOMALEHTIMIESYHDISTYKSEN vuosikokous on 16. maaliskuuta kello 18 Helsingissä Sokos Hotel Presidentissä, Eteläinen Rautatiekatu 4. Keskusteluasiana HSY:n ja Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liiton yhdistymishanke. Ilmoittautuminen ja lisätiedot: www.hsy.info.

YHDISTYNEET MEDIATYÖNTEKIJÄT RY:N vuosikokous on 16. maaliskuuta kello 18 Helsingissä Ravintola Loisteessa, Kaivokatu 3. Ilmoittaudu viimeistään 9.3: seppo.metso@yle.fi. Ilmoita samalla mahdolliset ruokarajoitukset. Samasta osoitteesta voit tilata valtakirjan.

TURUN SANOMALEHTIMIESYHDISTYS RY:N kevätkokous on Turussa Logomossa 19. maaliskuuta kello 11.30. Ilmoittaudu viimeistään 7.3. **Mathias Lutherille**, asiamies@turunsanomalehtimiesyhdistys.fi tai 040 628 0488.

FREELANCE-AMMATTIOSASTO FAO RY:N vuosikokous 29. maaliskuuta Helsingissä Hotelli Helkan Saarni-kabinetissa, Pohjoinen Rautatiekatu 23. Tilaisuus alkaa speedmeetingillä kello 16 ja jatkuu vuosikokouksena kello 17. Ilmoittaudu 22.3. mennessä: seppo.metso@yle.fi. Ilmoita samalla mahdolliset ruokarajoitukset. Samasta osoitteesta voit tilata valtakirjan.

ITÄ-SUOMEN SANOMALEHTIMIESYHDISTYS RY:N vuosikokous on Ruokolahdella 19. maaliskuuta kello 12 ravintolahotelli Rantalinnassa. Kokoukseen on bussikuljetus Lappeenrannasta ja Imatralta. Ilmoittaudu yhdistyksen sihteerille **Jarmo Hämäläiselle** 14.3. mennessä osoitteeseen jarmo.hamalainen@pp.inet.fi tai 040 734 2878.

LIITTO MUKAAN TURVALLISUUSVERKOSTOON

Journalistiliitto on liittynyt freelancejournalistien turvallisuuden parantamista tavoittelevaan kansainväliseen verkostoon. Liiton hallitus teki asiasta päätöksen 19. helmikuuta.

Viime vuonna perustettuun A Culture of Safety -allianssiin (ACOS) kuuluu sekä journalisteja että toimeksiantajia edustavia järjestöjä.

ACOS on laatinut yleiset turvallisuusperiaatteet, joissa esimerkiksi kehotetaan mediataloja pitämään huolta kriisialueilla työskentelevien freelancereiden koulutuksesta, ensiavusta ja vakuutuksista.

Journalistien turvallisuus oli pääaiheena Unescon helmikuussa Pariisissa järjestämässä mediakokouksessa. Turvallisuutta parantavia ehdotuksia kertyi kokouksen ideoimana yli 30. Niistä yksi oli ACOS-verkostoon liittyminen.

Kokouksen yhteydessä Unesco ja Toimittajat ilman rajoja julkaisivat oman päivitetyn oppaansa riskialueilla työskenteleville toimittajille.

Marja Honkonen

Etsi Xpertti

ETSITKÖ JUTTUUSI TUTKIJA-ASIANTUNTIJAA?

palveluksessasi www.etsixpertti.fi

YLIOPISTOT, TUTKIMUSLAITOKSET JA SUOMEN AKATEMIA

JOURNALISTI

Etsitkö työntekijää? Tarjoatko koulutusta? Haluatko äänesi kuuluville?

Ilmoitus Journalistissa tavoittaa alan ammattilaiset.

journalisti.fi

ÅKERLUNDIN SÄÄTIÖN APURAHAT HAETTAVANA

- Graafisessa teollisuudessa tai muulla viestintäalalla työskentelevien ammatillisiin jatko-opintoihin
- Graafisen tai muun viestintäalan yliopisto-, korkeakoulu- tai ammattitutkintoihin
- Graafista tai muuta viestintäalaa koskevaan tutkimus- ja kehitystyöhön

Täytä hakemus 28.2.–31.3.2016 välisenä aikana verkkopalvelussa **www.akerlundinsaatio.fi**. Hakemus lähetetään ainoastaan verkkopalvelun kautta.

Säätiö haluaa painottaa apurahahakemuksia, jotka kohdistuvat kansainvälisiin, median murrokseen liittyviin täydentäviin opintoihin eri maissa ja oppilaitoksissa.

Kunnallisneuvos
C. V. Åkerlundin Säätiön hallitus

C. V. ÅKERLUNDIN SÄÄTIÖ

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti
91. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN ILMESTYMISAIKATAULU

4/2016 aineisto **9.3**
ilmestyy **17.3**

ILMOITUSMYYNTI:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin ja hinnat löydät osoitteesta www.journalisti.fi › ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI AJOISSA.
ILMOITUKSET 3,00 €/PMM

Tamatarin pyörteissä

Bollywood-tanssi sopii kaikille riippumatta iästä ja liikunnallisesta taitotasosta, sanoo uutisgraafikko Soile Toivonen. Hänelle harrastus on avannut uuden maailman.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • TONI RASINKANGAS, KUVA

Iloisuus, vauhdikas musiikki ja eksoottinen liikekieli. Ne saivat *Hämeen Sanomien* uutisgraafikko **Soile Toivosen** hurahtamaan Bollywood-tanssiin kuusi vuotta sitten.

Toivonen etsi tuolloin liikunnallista harrastusta, joka vaatisi täyden keskittymisen ja siten nollaisi pään työ- ja kotiasioista. Paikallisesta kansanopistosta hän löysi Bollywood-tanssikurssin, jonka luvattiin sopivan aloittelijoille.

Lupaus piti paikkansa.

”Bollywood ei välttämättä vaadi kovaa kuntoa, eikä tanssin tarvitse olla tarkkaa ja kurinalaista. Jos minunlaiseni köntys pystymetsästä pystyy tähän, niin sitten pystyvät kaikki muutkin, joilla vähänkin jalka nousee”, Toivonen sanoo.

Kunnon ja taitojen kohentuessa vaikeusastetta voi lisätä.

”Nyt pyrin jo siihen, että askelkuviot menisivät joskus oikeinkin. Tärkeintä Bollywoodissa on kuitenkin iloisuus ja mukaansatempaava meininki.”

Toivonen kuuluu kahdeksan naisen Tamatar-tanssiryhmään, joka harjoittelee kerran, pari viikossa. Ryhmä treenaisi mielellään useammin, mutta edullisia tiloja on hankala löytää. Välillä Tamatar harjoittelee jäsentensä työpaikoilla. Jalka on noussut *Hämeen Sanomien* kokoussalissakin. Toivonen on ryhmästä ainoa mediassa työskentelevä, valtaosa jäsenistä on hoitoalalla.

TAMATAR MYÖS ESIINTYY muutaman kerran vuodessa.

”Yleisötapahtumissa on joutunut kohtaamaan esiintymispelkonsa ja oppimaan itsensä nolaamista, mutta hauskalla tavalla.”

Kommelluksia on sattunut etenkin äänitekniikan kanssa. Viime kesänä Hämeenlinnan Elomessuilla järjestäjä ei onnistunut saamaan oikeaa kappaletta soimaan, vaan Tamatar seisoskeli lavalla muutaman minuutin, kunnes heidät ohjattiin pois seuraavan esiintyjän tieltä. ”Esitystä” seurasi parisataa henkeä.

Onnistuneitakin keikkoja on ollut paljon. Muutama vuosi sitten keskiaikamarkkinoilla yleisössä ollut intialaisseurue innostui tanssimaan Tamatarin mukana.

”Jos minunlaiseni köntys pystymetsästä pystyy tähän, niin sitten pystyvät kaikki muutkin.

Bollywood-tanssi on saanut Toivosen kiinnostumaan intialaisista elokuvista ja musiikista.

”Harrastus on tarjonnut tilaisuuden kurkistaa intialaiseen kulttuuriin. Tilaan välillä intialaista Netflixin tapaista elokuvapalvelua ja seuraan joitakin Bollywood-tähtiä somessa.”

Elokuvista ja musiikkivideoista Toivonen saa ideoita Tamatarin koreografioihin. Bollywood- tanssissa keskeistä on asioiden kuvailu käsiliikkein ja elein. Se vaatii heittäytymistä.

”Tanssiin kuuluu tietty keimailu ja veikistely, ja se on ollut harrastuksessa ehkä vaikeinta. Esitäpä tyrmäävän kaunista naista, jonka pelkkä läsnäolo humalluttaa torillisen ihmisiä. Siinä on haastetta tavalliselle suomalaiselle perheenäidille.” •

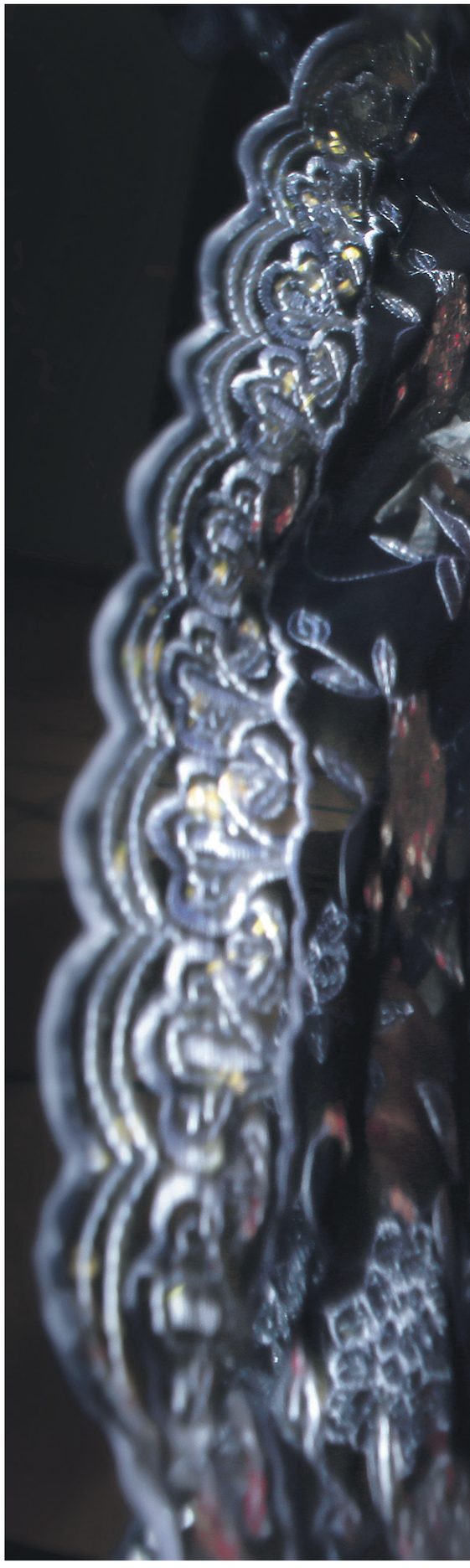

VAPAALLA

SOILE TOIVONEN

- 47-vuotias hämeenlinnalainen uutisgraafikko.
- Työskennellyt Hämeen Sanomissa 17 vuotta. Ollut töissä myös muun muassa mainostoimistossa sekä lopetetussa Tohmajärvi-Värtsilä-lehdessä taittajana ja ilmoitusvalmistajana.
- Filosofian maisteri. Opiskellut suomen kieltä ja kirjallisuutta Joensuun yliopistossa.
- Kuuluu Tamatar-ryhmään, joka on Toivosen tietojen mukaan Hämeenlinnan ainoa Bollywood-tanssiryhmä.

◀ **Lämpöä ja väriä talveen.** Soile Toivonen kuuluu Bollywood-tanssiryhmä Tamatariin. Ryhmä harjoittelee muun muassa Hämeenlinnan Lyseon lukion salissa. ”Suomessa on pitkä harmaa ja pimeä kausi. Bollywood-harrastus tuo siihen vähän lämpöä ja eksotiikkaa”, Toivonen sanoo. Osan esiintymisvaatteistaan hän on tilannut Intiasta.

TAKASIVU

Hyvä työpaikka mutta kenelle

Radiokanavistaan tunnettu Bauer Media (entinen SBS Discovery Radio) ilmoitti 11. helmikuuta julkaisemassaan tiedotteessa olevansa Suomen paras media-alan työpaikka vuonna 2015.

Tieto perustuu Great Place To Work Institute Finlandin vuosittaiseen selvitykseen, jonka mukaan Bauer Media on sijoittunut yleisessä sarjassa sijalle 20. Suomen Parhaat Työpaikat -vertailussa.

Hieno homma. Tiedosta on kuitenkin vaikea eetterin täydeltä iloita, sillä muita mediataloja ei näy listalla lainkaan. Kisan järjestäjä ei myöskään kerro, ovatko muut mediatalot edes osallistuneet kisaan.

Iloa himmentää sekin tieto, että talossa ei noudateta työehtosopimuksia eikä siellä ole luottamusmiestä. Näin ollen yt-neuvotteluissa pitkätkin radiourat voivat päättyä Bauerin taajuksilla kuin seinään, kuten alkuvuonna uutisoitiin.

Irtisanomisajat ovat kaukana siitä, mitä ne ovat tessiä noudattavissa yrityksissä.

Ja vähän outoa on sekin, että Bauer Median yt-neuvotteluissa vain työnantajapuolen juristit päästettiin neuvottelupöytään.

Onnea nyt silti. Kenties tes-asioiden korjaamisella sijoituskin voisi parantua entisestään.

Manu Marttinen

Nimi oli melkein oikein

Aamulehden päätoimittaja **Jouko Jokinen** kirjoitti 17. helmikuuta kitkerästi lehden *Toimitukselta*-blogiin toisten toimittajien tekemistä mokista. Otsikolla ”Journalistin perustyö jää tekemättä” hän soimasi *Aamulehden* juttuja ja linjaa ruotineita kollegoita ja yhtä blogistia löysästä faktojen tarkistamisesta. ”Toimittaja jättää työnsä tekemättä. Mennään fiilispohjalta.” Blogia jaettiin paljon, ja hyvä niin. Mikä olisi tärkeämpää journalismin uskottavuudelle kuin se, että faktat ovat kunnossa?

Kohta *Journalistille* älähdettiin vinkki: onko Jokinen itse ollut tarkkana?

No, ei aivan: Ylen *Perjantai*-ohjelmassa ei esimerkiksi ruodittu *Aamulehden* Nato-näkemyksiä eikä nimenomaan yleisöstä kukaan kritisoinut lehteä, kuten Jokinen kirjoitti.

”Sinne päin” olivat myös *Perjantain* lähetyspäivämäärä ja *HS:n* toimittajan **Anna-Stina Nykäsen** nimen kirjoitusasu. Se on hitusen kiusallista, sillä myöhemmin tekstissä Jokinen kuittaa *Aamulehden* kritiikin rennosti: ”Mikä siinä, pääasia että nimi kirjoitetaan oikein…”

Pikkuvirheet eivät tee tyhjäksi tärkeää asiaa. Joskus vain tulee mentyä vähän fiilispohjalta.

Marja Honkonen

Näin se käy

Aller Median ”avoin asiantuntijasivusto” Wau.fi jakoi viime viikolla Twitterissä #journalismihashtagilla kirjoituksen, joka alkoi: ”Tiedätkö, mikä on Nainen.com? Jos olet media-alalla, nyt viimeistään on aika tietää. He tekevät sisältönsä kevyemmin, vapaammin ja halvemmalla kuin perinteiset mediat.”

Hmm – ketäpä ei nykytilanteessa kiinnostaisi, miten työtä voi tuolla lailla fiksuntaa!

Sivustolla reaktio ei kuitenkaan ollut innostus. Riippumatta some-jakojen määrästä on raastavaa, että iso osa ”kaikki naisesta, naiselle” -henkisen nimen alta löytyvän etusivun sisällöstä on tyyppiä *Volat kaakkoon! Musiikin kuuntelu voi parantaa seksielämääsi, 15 murhetta ja ongelmaa, jotka vain otsatukan omaavat ymmärtävät* ja *Ruotsalaisnainen harrastaa joogaa pienen vuohen kanssa – näin söpöltä se näyttää.*

Ja se uusi, fiksumpi tapa tehdä sisältöä?

Se on paljolti toisten tuottamien artikkelien kääntämistä, kopiointia ja referointia. Toki lähteet ystävällisesti mainiten, mutta hankalampaa ilman niitä, jotka vielä tekevät sisältöä sillä perinteisellä, kalliimmalla tavalla. Kuten vaikka *Helsingin Sanomat*, jolta oli *Naisen* etusivuaiheeksi lainattu halaus-aiheista artikkelia – syksyltä 2014.

Nina Erho

Yleisönosasto

Jari Peltonen